

RAADSBESLUIT

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2010159	Flohr, Alex	SOC-MO	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
HEIM / CREA			

DE RAAD VAN DE GEMEENTE HENGelo BESLUIT:

1. De bijdrage uit de kadernota (€ 600.000,-) te bestemmen voor de huisvesting van HEIM CREA in het Dikkerscomplex onder de voorwaarde dat geen opdrachten voor investeringen, verbouw en huur mogen worden verstrekt voordat alle toezeggingen van bijdragen ter dekking van de investering en minimaal noodzakelijke inventaris aan de gemeente overlegd kunnen worden.
2. De lening (gedeeltelijk) kwijt te schelden met een bedrag van € 575.000
3. Deze te dekken uit de voorziening dubieuze leningen.

PUBLIEKSVRIENDELIJKE SAMENVATTING

In de Nota Kunst en Cultuurvisie Hengelo 'KenT u Hengelo', die de gemeenteraad in januari 2014 staat dat het de gemeentelijke inzet is om de functies in de culturele infrastructuur overeind te houden en activiteiten te ondersteunen. Daarin staat verder geschreven dat om hun functies te kunnen blijven vervullen, integratie en niet vrijblijvende samenwerking noodzakelijk is. Schaalvoordelen, gezamenlijke uitvoering van overlappende taken, eenduidige aansturing en programmering leiden tot sterkere organisaties. Daarom is samen met de besturen van de muziekschool en HEIM/CREA gezocht naar de vormgeving daarvan. Om tot een daadwerkelijke realisatie te komen van een krachtige en nieuwe organisatie voor cultuur- en muziekeducatie heeft de gemeente besloten in te stemmen met het voornemen van de twee stichtingen om samen te fuseren en bij te dragen aan één gezamenlijke huisvesting.

DE GEMEENTERAAD VAN HENGelo,

DATUM

De griffier

De voorzitter

RAADSADVIES

ZAAKNUMMER	BEHANDELEND AMBTENAAR	SECTOR	PORT. HOUDER
2010159	Flohr, Alex	SOC-MO	Claudio Bruggink
ONDERWERP			
HEIM / CREA			

AANLEIDING, DOEL EN WAT GING ER AAN VOORAF

Zoals bekend is CREA momenteel gehuisvest in een pand van EMGA aan het Esrein 9. CREA is al jaren op zoek naar adequate huisvesting. Het huidige pand, dat wordt gehuurd van EMGA, voldoet niet meer.

Daarom is CREA op zoek naar een ander onderkomen. Al een aantal jaren is gesproken over en gezocht naar (her)huisvesting van CREA. Er zijn al vele opties de revue gepasseerd, maar tot een oplossing heeft dit nog niet geleid. Dat was aanleiding voor dit college om een Bestuurlijke opdracht (BO) te formuleren, waarin gezocht wordt naar oplossingsrichtingen voor deze huisvestingsproblematiek. Deze BO is op 4 november 2014 ter informatie aan uw raad aangeboden.

Een tweede aanleiding voor dit voorstel HEIM/CREA is gelegen in het gegeven dat in het *voorstel Muziekonderwijs in één organisatie voor muziek-, techniek- en cultuuronderwijs* (kenmerk nr 2010011), dat gelijktijdig aan uw raad wordt aangeboden, er van uit wordt gegaan dat het muziekonderwijs, zowel in juridische zin, als fysieke zin bij HEIM/CREA wordt ondergebracht.

De derde, kaderstellende aanleiding voor dit voorstel is gelegen in de Nota Kunst en Cultuurvisie Hengelo 'KenT u Hengelo', die uw raad in januari 2014 heeft vastgesteld. Daarin staat dat het de gemeentelijke inzet is om de functies in de culturele infrastructuur overeind te houden en activiteiten te ondersteunen. Onderkend is dat de culturele instellingen financieel onder druk staan, maar (citaat): *"Om hun functies te kunnen blijven vervullen is integratie noodzakelijk. Vrijblijvende samenwerking is niet effectief. Schaalvoordelen, gezamenlijke uitvoering van overlappende taken, eenduidige aansturing en programmering leiden tot sterkere organisaties."*

Ervan uitgaande dat HEIM/CREA de "drager" is voor de toekomst van het muziekonderwijs, is tevens gekeken naar de financiële toekomstbestendigheid van HEIM/CREA. Het voorstel HEIM/CREA gaat daarom in op zowel de huisvesting van HEIM/CREA (exclusief huisvesting muziekschool) als ook de meerjarenraming van HEIM/CREA.

INHOUD VAN HET VOORSTEL

In de Nota Kunst en Cultuurvisie Hengelo 'KenT u Hengelo', die uw raad in januari 2014 heeft vastgesteld, staat dat het onze inzet is om de functies in de culturele infrastructuur overeind te houden en activiteiten te ondersteunen. Onderkend is dat de culturele instellingen financieel onder druk staan, maar (citaat): *"Om hun functies te kunnen blijven vervullen is integratie noodzakelijk. Vrijblijvende samenwerking is niet effectief. Schaalvoordelen, gezamenlijke uitvoering van overlappende taken, eenduidige aansturing en programmering leiden tot sterkere organisaties."*

Wij hebben met de besturen van Heim/Crea en de Muziekschool intensief gesproken over deze samenwerking en het verheugt ons dat beide besturen hiervoor open staan. De basis hiervoor was gelegen in de volgende visies:

- Toekomstvisie Muziekschool Hengelo; C. Bais, directeur a.i; 2014
- Scenario's Muziekonderwijs in Hengelo; gemeente Hengelo; mei 2015
- Het warenhuis voor Kunst, techniek en erfgoed; Techniekmuseum HEIM& CREA Centrum voor Kunsteducatie februari 2015

De directie van HEIM/CREA en de interim-directeur van de Muziekschool hebben een gezamenlijke visie opgesteld, waarin de verschillende vormen van educatie een vaste en stevige basis vormen. Alleen vanuit die gezamenlijkheid kan een sterke instelling ontstaan:

"Het culturele hart van Hengelo is een centrum waarin kunst, techniek, erfgoed en muziek samen komen. Waar inwoners, bezoekers en cursisten kunnen ontdekken, leren en creëren en zich laten verrassen door wat er allemaal nog meer is. HEIM-CREA heeft zich afgelopen tijd voorbereid op deze nieuwe identiteit. Wat nieuw is, is dat muzikeducatie ook deel gaan uitmaken van deze identiteit. Hierdoor gaat het culturele hart alleen nog maar harder kloppen."

Het culturele hart van Hengelo is zowel een museum als een bruisend centrum voor leren, experimenteren en ervaren. Kunst, muziek, techniek en erfgoed zijn onze gouden combinatie. Techniek en kunst zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zonder deze twee en zonder de lessen uit het verleden zouden we nu niet tot slimme innovaties komen. We zijn een warenhuis voor wie op zoek gaat naar verdieping van kennis of het ontdekken van een verborgen talent; we zijn een speciaalzaak voor wie weet wat hij of zij wil. Bij ons is ruimte voor creativiteit, lef en slim combineren. Samenspel en samen creëren staat voorop. Kunst, muziek, techniek en erfgoed verbindt mensen met elkaar, met hun stad en hun eigen talenten. De fusie van CREA en Techniekmuseum HEIM was vooral ingegeven door de inhoudelijke meerwaarde die de combinatie van cultuur, techniek en wetenschap creëert. De Muziekschool Hengelo staat voor de uitdaging om te reorganiseren. Deze twee ontwikkelingen bieden nu een kans voor Hengelo om te komen tot één stevige, toekomstbestendige culturele organisatie. De brede, kwalitatief hoogstaande programmering en krachtige uitstraling van dit nieuwe 'culturele hart van Hengelo' zullen de culturele identiteit van Hengelo versterken en de stad aantrekkelijker maken voor huidige en toekomstige bewoners. Het bundelen van de expertise op het terrein van culturele educatie en een nog intensiever gebruik van de collectie van het Techniekmuseum HEIM daarbij, zal zorgen voor versterking van kunst, muziek-, erfgoed- en techniekeducatie in Hengelo."

Uit: "Het culturele hart van Hengelo", opgesteld door de directie van HEIM/CREA en de interim-directie van Muziekschool, d.d. 07 10 2015 (zie bijlage 1 voor de volledige tekst)

Wij zijn er van overtuigd dat een brede, kwalitatief hoogstaande programmering en krachtige uitstraling van dit nieuwe 'culturele hart van Hengelo' de culturele identiteit van Hengelo kan versterken en de stad aantrekkelijker kan maken. In het nieuwe centrum kan elke inwoner van Hengelo bijvoorbeeld muzieklessen blijven volgen, maar ook deelnemen aan cross-over activiteiten, die mogelijk worden door de bundeling van disciplines. De nieuwe organisatie zal zich gaan profileren als een bruisend warenhuis voor kunst, muziek, techniek en erfgoed, waardoor direct duidelijk is welke activiteiten en lessen in de programmering te bezoeken en te volgen zijn. Het centrum kan zo ook haar expertise beter inzetten voor de vraag vanuit verschillende doelgroepen, als het onderwijs en het amateurkunstveld. Cultuuronderwijs kan nu als één doorlopende lijn worden ingezet, van leerlingen op het basisonderwijs tot de beoefenaar op leeftijd in één van de vele muziekverenigingen, koren, dans- en theatergroepen in de stad.

Dit concept brengt met zich mee dat de synergie in belangrijke mate samenhangt met de mogelijkheden om te komen tot één stevige centrale, gezamenlijke huisvesting, die tevens de uitvalsbasis vormt voor het werken in de wijken.

Toekomstbestendigheid HEIM/CREA

Zoals bekend zijn de culturele instellingen Techniekmuseum HEIM en CREA per 1 januari 2015 juridisch gefuseerd. De vormgeving van de (re)organisatie van HEIM en CREA heeft in 2015 verder vorm gekregen. De taken en verantwoordelijkheden van het personeel werden goed afgesproken en vastgelegd, de aansturing van de vrijwilligers werd verbeterd, en de boekhoudingen administraties van HEIM en CREA zijn in de loop van 2015 in elkaar geschoven. Beide instellingen hebben in het fusietraject een gezamenlijke missie en visie opgesteld, om de inhoudelijke meerwaarde van het samengaan te waarborgen. Om deze missie en visie mogelijk te maken, moesten er aan twee grote belangrijke voorwaarden worden voldaan: de gecombineerde instelling moet financieel toekomstbestendig zijn en gezamenlijke huisvesting is een voorwaarde om de inhoudelijke visie te waarborgen. Hierbij spelen de volgende punten een rol:

- CREA is een gezonde instelling, ze heeft sinds kort kosten en baten weer in balans, maar heeft weinig eigen vermogen en een relatief lage huur op de huidige locatie. De huisvestingslasten (ca. 3000m²) zijn, overeenkomstig de staat van het huidige onderkomen, laag. Momenteel wordt voor huisvesting aan het Esrein 9 jaarlijks een huurbedrag van € 65.893,- (kale huur, exclusief gas, water, licht etcetera) betaald.
- De financiële positie van het Heim is de afgelopen jaren zorgelijk geweest door een lening die in 2006 is afgesloten voor de verbouw-nieuwbouw van de Wilhelminaschool. Aanleiding voor deze lening was gegeven in het feit dat het pand aan de Industriestraat een monumentenstatus had. Om die reden werd een rijkssubsidie voor de verbouwing aangevraagd, maar deze is, ondanks eerdere mondeling aangegeven positieve inschatting, niet toegekend voor het gevraagde bedrag. Er werd €38.000,- toegekend in plaats van €1.500.000,-. De gemeente heeft daarop een lening aan het HEIM verstrekt. Rente en aflossing bedragen jaarlijks € 65.800,-. Sinds het aangaan van de lening in 2006 is er door ons uitstel verleend van betaling, per 2013 moest er begonnen worden met aflossen, maar ondanks dat geen nieuwe directeur is aangesteld en is bespaard op management-kosten, heeft het HEIM heeft rente en aflossing niet kunnen betalen.

Financieel toekomstbestendig maken

Gezien het voorgaande heeft een financiële analyse plaatsgevonden en is een nieuwe meerjarenraming opgesteld (zie bijlage 2, Meerjarenraming 2016 - 2020). Daarbij is kritisch gekeken naar het personeelsbestand, huisvestingskosten, effect van een nieuwe, gezamenlijke huisvesting op huisvestingslasten en bedrijfsvoering, ontwikkeling van bezoekersaantallen, inkomsten uit projecten en sponsorgelden.

In de aanloop naar voorliggende meerjarenraming bleek een sluitende begroting, ook na analyse en bijstellingen, niet mogelijk. In de voorliggende meerjarenraming 2016-2020 is uitgegaan van het scenario "kwijschelding van 50% van de lening". Het financieel effect voor de gefuseerde stichting van deze kwijschelding is een structurele lastenverlichting van € 33.000,-. Uit de meerjarenraming blijkt dat vanaf 2019 een positief jaarresultaat ontstaat, oplopend naar structureel € 17.334,-. De reserve van de nieuwe instelling, kan vanaf dat moment weer langzaam worden versterkt, zodat uiteindelijk sprake is van een toekomstbestendige instelling.

Uitgangspunt: Meerjaren Begroting 2016 - 2020					
Stichting "Hengelo's Educatief Industrie Museum en CREA Centrum voor Kunstzinnige vorming"					
Versie 16-01-2016					
Exploitatierekening	2016	2017	2018	2019	2020
Baten					
Totaal baten	€ 1.539.691	€ 1.550.691	€ 1.550.691	€ 1.550.691	€ 1.550.691
Lasten					
Totaal lasten *	€ 1.584.139	€ 1.578.807	€ 1.552.294	€ 1.533.357	€ 1.533.357
Exploitatieresultaat	€ -44.448	€ -28.116	€ -1.603	€ 17.334	€ 17.334
Incidentele frictiekosten	€ -66.793				
Jaarresultaat	€ -111.241	€ -28.116	€ -1.603	€ 17.334	€ 17.334
* In de totale lasten wordt al rekening gehouden met het halveren van de lening vanaf 2017. Er dient dan € 575.000 kwijtgescholden te worden. Dit levert een structurele verlaging op van de lasten van € 33.000 per jaar voor Heim Crea.					
Jaarresultaat inclusief volledige lening	€ -144.241	€ -61.116	€ -34.603	€ -15.666	€ -15.666

Wij concluderen op basis van analyse van de begroting, ontwikkeling van bezoekersaantallen, inkomsten uit projecten en sponsorgelden, dat kwijschelding van 50% van de lening aan Heim noodzakelijk is om tot een toekomstbestendige situatie voor Heim/Crea te komen. Wij beschouwen dat als een randvoorwaarde om als drager voor de continuïteit van het muziekonderwijs te kunnen functioneren.

Op deze manier wordt de nieuw te vormen culturele instelling niet belast met een lening uit het verleden, waaraan de verwachting kleefde dat deze door middel van subsidie zou kunnen worden afgelost.

Net zoals wij bereid zijn om de Muziekschool te helpen 'schoon' over te gaan naar de nieuwe instelling, zullen wij ook bereid moeten zijn om Heim/Crea 'schoon' op te laten gaan in deze door ons en uw raad wenselijk geachte instelling. De exploitatie van de nieuwe instelling mag in onze ogen niet worden belast met een te forse lening uit het verleden.

Zowel Heim/Crea als wij realiseren ons dat het kwijschelden van de helft van deze lening een aanzienlijke tegemoetkoming is. Met dit gebaar willen we onderstrepen dat er ons veel aan is gelegen om deze nieuwe instelling een gezonde start te laten hebben. Op deze manier geven we zowel Muziekschool als Heim/Crea, beiden met een gezond meerjarenperspectief en beiden met een zeer beperkt eigen vermogen, de reële gelegenheid om gezamenlijk te bouwen aan een nieuwe culturele instelling voor Hengelo.

Met deze (gedeeltelijke) kwijschelding is HEIM/CREA in staat lasten van rente en aflossing van het resterende deel van de lening te dragen.

Huisvesting HEIM/CREA/MUZIEKSCHOOL

Zoals bekend, is CREA momenteel gehuisvest in een pand van EMGA aan het Esrein 9 en is CREA al jaren op zoek naar adequate huisvesting. Het huidige pand, dat wordt gehuurd van EMGA, voldoet niet meer. Al een aantal jaren is gesproken over en gezocht naar (her)huisvesting van CREA. Er zijn al vele opties de revue gepasseerd, maar tot een oplossing heeft dit tot op heden nog niet geleid. Dat was in 2014 aanleiding voor ons college om een Bestuurlijke opdracht (BO) te formuleren, waarin gezocht wordt naar oplossingsrichtingen voor deze huisvestingsproblematiek. Deze BO is op 4 november 2014 ter informatie aan uw raad aangeboden.

In de tussentijd is CREA een samenwerking aangegaan met HEIM, wat heeft geresulteerd in een bestuurlijke en juridische fusie per 1 januari 2015. Daarmee is ook de huisvestingsvraag veranderd, omdat vanuit inhoudelijk oogpunt zeer wenselijk is om zoveel mogelijk functies van CREA in het pand van het HEIM in te voegen. ingevoegd zouden moeten worden.

Eén van de scenario's was dat het muziekonderwijs wordt geïncorporeerd in het concept van HEIM/CREA, zodat er één stevige, toekomstbestendige organisatie voor muzikeducatie en cultuureducatie ontstaat. Tijdens de politieke markt van mei 2015 hebben de gemeenteraadsfracties een nadrukkelijke voorkeur uitgesproken voor het uitwerken van dit scenario. HEIM/CREA heeft zich bereid verklaard om hieraan mee te werken. Daarbij heeft zij ook ruimte gevraagd om zich te oriënteren op deze vraag en haar eigen ideeën uit te werken en aan te bieden, passend bij het concept van het onlangs gefuseerde HEIM/CREA. Onderdeel van dit scenario was ook of in gezamenlijke huisvesting van HEIM/CREA en Muziekschool optimalisatie en efficiency kan worden gevonden. De gezamenlijke huisvesting van de drie partijen draagt bij aan de toekomstbestendigheid van de infrastructuur voor cultuureducatie. De structurele financiële effecten daarvan zijn verwerkt in de meerjarenbegroting HEIM/CREA 2016-2020 en in de business case muziekonderwijs in 1 organisatie.

Toekomstige huisvesting

Ten behoeve van het onderzoek van hoofdrichting 1, inhuizing uitbreiding bij het HEIM, heeft het bestuur van de gefuseerde instelling CREA/HEIM, onderzoek verricht naar de mogelijkheden in de directe omgeving van het HEIM.

De scope van dit onderzoek komt voort uit het gegeven dat het pand van het Techniekmuseum aan de Industriestraat in eigendom is van de stichting Heim/Crea. Als gevolg daarvan zijn de mogelijkheden voor 1 gezamenlijke huisvesting alleen financieel haalbaar als die gezamenlijke huisvesting voortkomt uit een combinatie met het pand dat reeds in eigendom is. Met de mogelijkheid tot grotendeels inhuizen bij het HEIM is de ruimtevraag van CREA (nu ca. 3000 m²) anders geworden. Uitgangspunt van deze onderzoeksrichting is dat is optimaal ruimtegebruik mogelijk wordt, beheerskosten kunnen worden verkleind en een sterkere en attractieve programmering tot stand komt

In het onderzoek dat CREA en HEIM hebben laten uitvoeren naar het inhuizen van CREA in de Wilhelminaschool wordt duidelijk welke activiteiten bij optimaal gebruik in de voormalige Wilhelminaschool kunnen worden ondergebracht en in welke ruimtes aanvullend noodzakelijk zijn. Daarbij is tevens als uitgangspunt genomen dat cultuureducatie waar mogelijk naar de inwoners wordt gebracht in scholen en wijken. In totaal gaat het daarbij om een aanvullende ruimtebehoefte van ca. 1500 m². Dit leidde tot 3 zoekrichtingen. De drie onderzochte mogelijkheden waren:

1. Nieuwbouw/uitbouw achter het huidige pand van de stichting aan de industriestraat 9
2. Betrekken van het Ketelhuis en de machinekamer aan de industriestraat 5
3. Betrekken van een deel van het aangrenzende Dikkerscomplex

In dit raadsvoorstel is de variant van het Dikkerscomplex uitgewerkt. HEIM/CREA heeft hiervoor een inventarisatie van beschikbare en benodigde aantallen vierkante meters laten uitvoeren. Tevens is een analyse uitgevoerd van de benodigde aanpassingen van het Dikkerscomplex. Daarbij moet ook een verbinding tussen het pand van de stichting van CREA/HEIM en het Dikkerscomplex tot stand worden gebracht, middels een zgn. atrium. De resultaten daarvan zijn vastgelegd in het document Het Culturele Hart van Hengelo (zie bijlage 1).

Ten aanzien daarvan heeft uw raad in het kader van de integrale afweging bij de kadernota een besluit genomen.

In de besluitvorming rond de kadernota medio 2015 is uitgegaan van een bijdrage voor of de problematiek rond de lening of de huisvesting.

Uitgaande van ons uitgangspunt dat ook sprake moet zijn van een reële begroting en een toekomstbestendige bedrijfsvoering concluderen wij dat de bestuurlijke opdracht huisvesting CREA alleen kan worden vormgegeven wanneer ook een deel van de in het verleden ontstane problematiek van de lening, wordt mee genomen in de besluitvorming. Hierdoor is sprake van en een bijdrage voor de problematiek rond de lening en de huisvesting.

Overwegende

- dat in de cultuurnota wordt ingezet op instandhouding en versterking van de culturele infrastructuur,
- dat de stichting HEIM/CREA daarvan een wezenlijk onderdeel uitmaakt,
- dat HEIM/CREA als gevolg van het feit dat een oorspronkelijk toegezegde rijkssubsidie vanwege de monumentale status van het pand gedwongen was een lening af te sluiten
- Dat rente en aflossing als gevolg van deze lening er toe leiden dat geen sprake is van een toekomstbestendige bedrijfsvoering,
- dat in de politieke markt van 19 mei jl voor de borging van het muziekonderwijs een breed gedragen voorkeur bestond voor de uitwerking van scenario 3, muziekeducatie en cultuureducatie in één organisatie,
- dat HEIM/CREA in organisatorische zin de drager is van dat scenario,

Constateren wij:

- dat los van enig huisvestingsvraagstuk besluitvorming over gedeeltelijke kwijtschelding van de lening bij de gemeente noodzakelijk is.

Tevens overwegende dat:

- dat in de cultuurnota wordt uitgegaan van vergaande, niet vrijblijvende samenwerking van culturele instellingen,
- dat cultuureducatie daarin een belangrijke pijler is,
- dat HEIM, CREA en Muziekschool samen als belangrijke dragers van cultuureducatie moeten worden beschouwd,
- dat het concept van een bruisend cultureel warenhuis, zoals beschreven in de gezamenlijke visie 'Het culturele hart van Hengelo' bijdraagt aan een professionele, aantrekkelijke en toekomstbestendige culturele organisatie,
- dat de besturen van de muziekschool en HEIM/CREA deze visie hebben bekrachtigd met een intentieovereenkomst die beoogt tot 1 organisatie te komen,
- dat de besturen van de muziekschool en HEIM/CREA positief zijn over het nu voorliggende voorstel en hebben uitgesproken na besluitvorming over te gaan tot realisatie ervan,
- dat daarbij ook één centrale huisvesting het uitgangspunt is voor zowel de visie als de basis voor de continuïteit van het muziekonderwijs
- dat uw raad bij de integrale afweging in de kadernota middelen heeft gereserveerd voor een bijdrage voor de problematiek rond de lening en/of de huisvesting.
- dat deze middelen ontoereikend voor en het oplossen van de problematiek rond de lening en de huisvesting.

Stellen wij voor om:

1. De bijdrage uit de kadernota (€ 600.000,-) te bestemmen voor de huisvesting van HEIM CREA onder de voorwaarde dat geen opdrachten voor investeringen, verbouw en huur mogen worden verstrekt voordat alle toezeggingen van bijdragen ter dekking van de minimale noodzakelijke investeringen en minimaal noodzakelijke inventaris aan de gemeente overlegd kunnen worden.
2. De lening (gedeeltelijk) kwijt te schelden met een bedrag van € 575.000
3. Deze te dekken uit de voorziening dubieuze leningen.

BESPREEK- EN BESLISPUNTEN

1. De bijdrage uit de kadernota (€ 600.000,-) te bestemmen voor de huisvesting van HEIM CREA onder de voorwaarde dat geen opdrachten voor investeringen, verbouw en huur mogen worden verstrekt voordat alle toezeggingen van bijdragen ter dekking van de investering en minimaal noodzakelijke inventaris aan de gemeente overlegd kunnen worden.
2. De lening (gedeeltelijk) kwijt te schelden met een bedrag van € 575.000,-
3. Deze te dekken uit de voorziening dubieuze leningen.

FINANCIËLE ASPECTEN

Naast de eerder benoemde inhoudelijke uitgangspunten is er in dit traject ook nadrukkelijk gekeken naar de financiële kaders. De belangrijkste uitgangspunten hierbij zijn:

1. Toekomstbestendig. De bedrijfsvoering en meerjarenbegroting van de instelling zijn duurzaam op orde.
2. Huidige financiële kader van de Gemeente Hengelo. De bestaande meerjarenbegroting 2016-2019 inclusief de bestaande (meerjarige) subsidies is het uitgangspunt.

Toekomstbestendigheid

Wij concluderen op basis van analyse van de begroting, ontwikkeling van bezoekersaantallen, inkomsten uit projecten en sponsorgelden, dat kwijtschelding van 50% van de lening aan Heim noodzakelijk is om tot een toekomstbestendige situatie voor Heim/Crea te komen. Nadat € 575.000 van de lening is kwijtgescholden ontstaat er een structureel sluitende meerjarenbegroting met vanaf 2019 een klein positief jaarresultaat.

De € 575.000 is een eenmalige tegenvaller die ten laste gebracht kan worden van de voorziening 'dubieuze leningen' die bij de jaarrekening 2013 is ingesteld. Bij het instellen van de voorziening is destijds afgesproken dat indien de voorziening aangewend zou worden en er een lening (deels) definitief afgeboekt zou worden, dit altijd een expliciet raadsbesluit zal zijn. Hierin voorziet voorliggend voorstel.

Bij de beoordeling van de benodigde voorziening bij de jaarrekening 2016 zal deze onttrekking mogelijk leiden tot een extra dotatie in de voorziening om de voorziening weer op het benodigde niveau te brengen. E.e.a. hangt echter af van de beoordeling van de totale leningen portefeuille ultimo eind 2016 en is daarmee op voorhand moeilijk in te schatten.

Huidige financiële kaders

Bij de begroting 2016 heeft uw raad ingestemd met een bijdrage voor of de problematiek rond de lening of de huisvesting. Uitgaande van ons uitgangspunt dat ook sprake moet zijn van een reële begroting en een toekomstbestendige bedrijfsvoering is geconcludeerd dat de bestuurlijke opdracht huisvesting CREA alleen kan worden vormgegeven wanneer ook een deel van de in het verleden ontstane problematiek van de lening, wordt mee genomen in de besluitvorming. Hierdoor is sprake van en een bijdrage voor de problematiek rond de lening en de huisvesting. Hiermee wordt afgeweken van de huidige financiële kaders, de begroting 2016-2019.

Investeringsplan

Er zijn verschillende scenario's van het investeringsplan gemaakt. Het verschil in de scenario's zit vooral in het feit wie er allemaal gehuisvest moeten worden. Uiteindelijk is geconcludeerd dat één centrale huisvesting voor HEIM, Crea en de Muziekschool de gewenste oplossing is. Op basis van dit uitgangspunt komen we tot onderstaand dekkingsplan voor de totale investeringskosten van € 2.160.000. In onderstaand plan is, naast een bijdrage van € 410.000 voor de huisvesting van de muziekschool (zie voorstel 2010011), rekening gehouden met een eenmalige bijdrage van de Gemeente Hengelo van € 600.000 voor het onderdeel huisvesting HEIM&CREA. Dit is conform de begroting 2016-2019. Voor het tekort van € 37.000 zal door HEIM&CREA nog een oplossing gevonden moeten worden.

Scenario 2 Renovatie & nieuwbouw plus bouw atrium met inhuizing Muziekschool en zonder inhuizing Warmtenet				
			Investerings	Afgerond
Atrium			€ 295.280,40	€ 300.000
Renovatie & nieuwbouw			€ 1.724.651,83	€ 1.750.000
Leges + onvoorzien	€ 17.500	5,00%	€ 118.496,61	€ 110.000
Totale investeringskosten			€ 2.138.428,84	€ 2.160.000
Dekkingsplan				
Bijdrage EMGA in installaties Dikkerscomplex				€ 400.000 **
Bijdragen Rijk, Provincie, Fondsen en bedrijfsleven				€ 513.000
Gemeente - onderdeel Huisvesting HEIM&CREA				€ 600.000
Gemeente - onderdeel Huisvesting Muziekschool				€ 410.000 ***
Muziekschool - bijdrage eigen middelen				€ 200.000
Totale dekking				€ 2.123.000
Tekort - nog te dekken				€ 37.000
				€ 2.160.000

** Aanname: uitgangspunt is het huidige 'bod' van EMGA dat ze € 400.000 bijdragen in de installaties van het Dikkerscomplex als er een deel voor Crea en een deel voor de muziekschool wordt gehuurd.

*** Aanname: Er vanuit gaande dat de raad akkoord gaat met het voorstel over de Muziekschool (2010011) in het voorstel toekomstbestendige muziekschool.

In dit plan is geen rekening gehouden met de kosten voor de herinrichting (€ 1.892.000) omdat deze conform het "Het culturele hart van Hengelo" (opgesteld door de directie van HEIM/CREA en de interim-directie van Muziekschool) volledig worden gedekt door bijdragen van het Rijk, de Provincie, Fondsen en het bedrijfsleven.

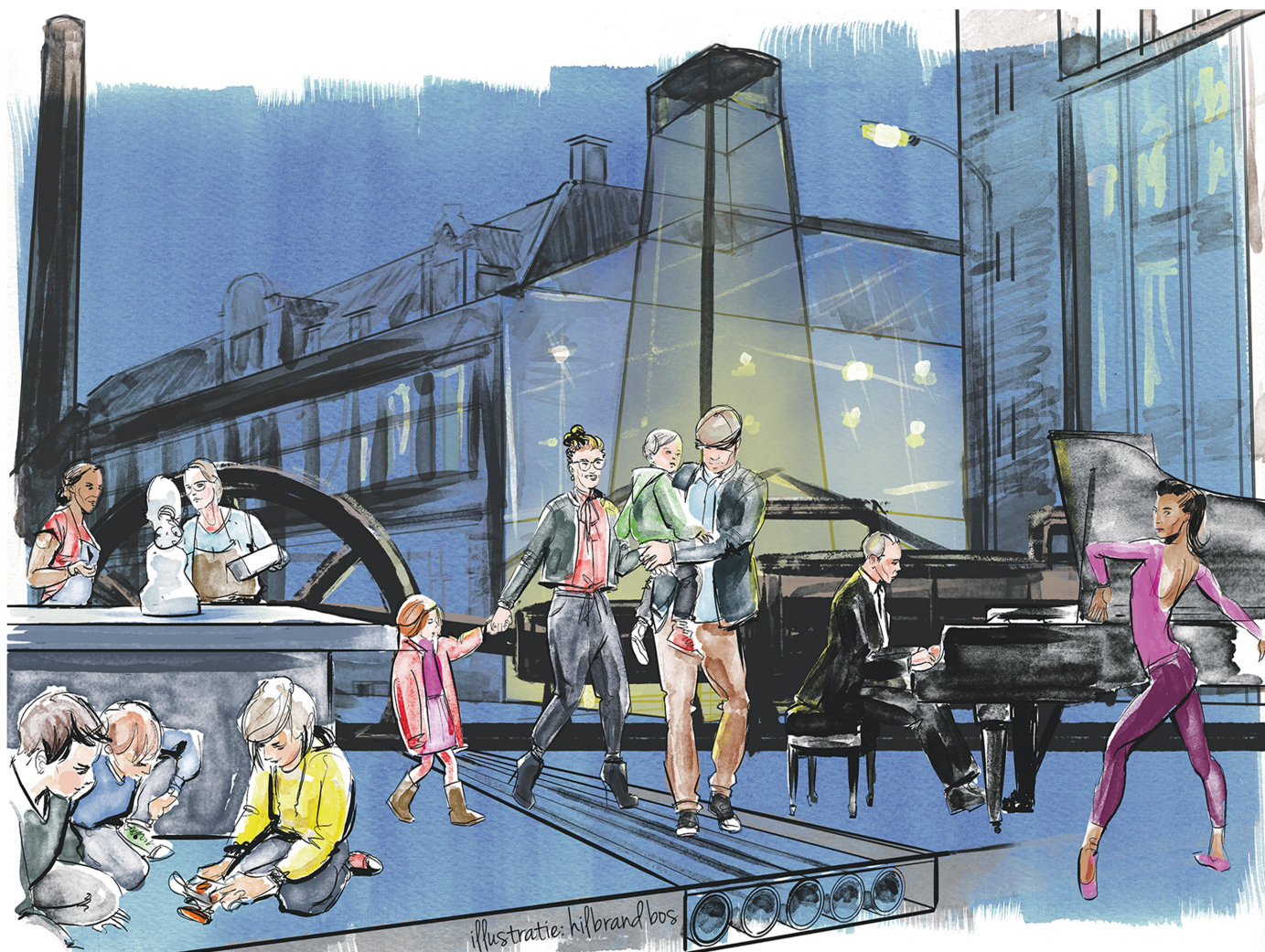
De bijdrage in de huisvestingskosten (€ 600.000) wordt alleen beschikbaar gesteld indien de dekking voor de huisvesting (inclusief harde toezegging van de benodigde bijdragen van derden) volledig rond is. Er mogen geen opdrachten voor investeringen, verbouw en huur worden verstrekt voordat alle toezeggingen van bijdragen ter dekking van de investering en minimaal noodzakelijke inventaris aan de gemeente overlegd kunnen worden.

Indien HEIM/CREA de benodigde dekking niet rond krijgt kan het gehele plan geen doorgang vinden en zal er door HEIM/CREA binnen de beschikbare middelen en kaders een andere oplossing gevonden moeten worden. In dat kader vragen wij van de nieuwe organisatie een rapportage omtrent de stand van zaken van de huisvesting.

BIJLAGE(N)

Bijlage 1 document *Het culturele Hart van Hengelo*
 Bijlage 2 Meerjarenraming HEIM/CREA 2016-2020

Dit raadsadvies is vastgesteld door het college van B & W van Hengelo.

Kunst, Muziek, Techniek en Erfgoed onder een dak

Het culturele Hart van Hengelo

**HEIM&CREA,
MUZIEKSCHOOL HENGELo
en
WARMTENET HENGELo**

INHOUDSOPGAVE

1. Identiteitsverhaal HEIM&CREA “De vier industriële revoluties”
2. Huisvesting HEIM&CREA, Muziekschool Hengelo en Warmtenet Hengelo
3. Investeringsplan Herinrichting “De vier industriële revoluties”
4. Investeringsplan Huisvesting
5. Dekkingsplan

1. Identiteitsverhaal HEIM&CREA

“Het Warenhuis voor Kunst, Techniek & Erfgoed”

HET WARENHUIS VOOR KUNST, TECHNIEK EN ERFGOED

In onze dynamische wereld buitelen de technologische ontwikkelingen over elkaar heen. Ze bieden prachtige kansen en middelen voor zelfontplooiing, voor creativiteit en voor ontdekking. Het is ook een onrustige wereld, waarin het 'tastbare' concurreert met het 'virtuele' en waarin weinig ruimte lijkt te bestaan voor diepgang en langetermijnprocessen. De natuurlijke behoefte van kinderen om te ontdekken hoe de wereld in elkaar zit en wat ze wel of niet kunnen, lijkt te verdwijnen.

De dagelijkse hectiek van het heden vraagt om aandacht voor wat technologische ontwikkelingen allemaal betekenen, het vraagt om rustmomenten en om reflectie. Techniek en kunst zijn daarbij niet elkaars tegenpolen, integendeel! Ze zijn de linker- en rechterhand van de menselijke inventiviteit, van ons vermogen om onze leefwereld letterlijk naar onze hand te zetten. Kunst en techniek vormen een gouden combinatie. Zonder gebruik of toepassing van techniek is veel kunst niet mogelijk, denk aan schilderen, beeldhouwen, musiceren of zelfs dansen. Anderzijds maakt kunst een technisch product specialer, zie bijvoorbeeld het succes van bedrijven als Apple. De combinatie van kunst en techniek is een belangrijk aspect voor toekomstige generaties leerlingen. Erfgoed zorgt daarbij voor de gewenste en noodzakelijke verdieping, de relativering en het verhaal. En soms ook voor de verklaring.

ONS VISIOEN

Het is druk in het nieuwe entreegebouw van HEIM & CREA. Bezoekers lopen in en uit, sommigen alleen maar om er een kunstig of technisch verjaardagscadeautje voor iemand te kopen, anderen drinken er een kop koffie en genieten van de bijzondere atmosfeer in het gebouw. Er zijn er ook die zich willen opgeven voor de komende cursus 'digitale fotografie' en van de gelegenheid gebruik maken om de tijdelijke expositie over de industrieschilder Herman Heijenbrock te zien. De tentoonstelling laat niet alleen zijn werk zien, maar combineert het met hedendaagse bedrijfsfotografen en levensgrote industriële objecten uit de 19de eeuw.

Op de beeldende afdeling zijn mensen aan het werk met glas-in-lood en boetseren en wordt er fanatiek in steen gehakt. Morgen wordt er weer brons voor een kunstwerk gegoten, een bijzondere belevenis, ook al omdat het gietproces pal naast de museale opstelling van de voormalige gieterij Dikkers plaatsvindt; bezoekers vinden het prachtig om op deze manier een eeuwenoud ambacht in de praktijk te zien.

Doorgewinterde museumbezoekers zijn er natuurlijk altijd op zo'n dag. Een ouder echtpaar zit achter een touchscreen op het 'Vroegerplein' en bekijkt bijzonder filmmateriaal over de Hengelose industrie, een kop koffie erbij. Straks gaan ze verder met hun zwerftocht door de vaste opstelling over de industriële revoluties. Dat er zoveel verbanden liggen tussen 19de eeuwse uitvindingen als bijvoorbeeld de telefoon en het tegenwoordige internet hadden ze nooit verwacht! Toch in de herfstvakantie eens met de kleinkinderen hier naartoe, spreken ze af. Er zijn dan doemiddagen en er treedt een theatergroep op. En zelf zijn ze ook nog lang niet uitgekeken.

Kinderen trouwens genoeg in het gebouw. Vanaf de tweede verdieping klinkt gelach en gejoel. Een klas basisscholieren is bezig in de 'creatieve speeltuin'; de ruimte staat vol met 'techniek om aan te raken': de ruimte is gevuld met knoppen, hendels, wielen en allerhande apparaten om iets in gang te zetten. Ze hebben net hun broodje op het 'Picknickplein' genuttigd. Een andere klas volgt op hetzelfde moment een les in één van de lokalen: het programmeren van robotjes. Kunnen ze ook zelf aan de slag; op de afdelingen communicatie en robotica hebben ze eerder die middag kunnen zien en ervaren hoe het allemaal zo gekomen is, robots zijn beslist ook van gisteren.

Aan het eind van de middag krijgt het lokaal een andere bestemming. Er is 's avonds een cursus tekenen & schilderen voor gevorderden. Deelnemers komen uit de regio. Het hele gebouw is open, dus ook het museale gedeelte. Zo kan de partner van een van de cursisten gezellig mee, de een schildert, de ander geniet van de vaste opstelling. Een uitkomst, die avondopenstelling. De meeste musea zijn immers alleen open, wanneer de meeste mensen aan het werk zijn.

Afgezien van de tekencursus wordt er die avond ook een lezing gehouden in samenwerking met de bibliotheek. Een wetenschapsfilosoof van de Universiteit Twente geeft een boeiend exposé over de relatie tussen kunst en techniek in de afgelopen drie eeuwen, er komen ruim vijftig mensen op af. Een hot item: komend weekend is er weer een Maker Faire in Hengelo, waar HEIM & CREA samen met veel Twentse organisaties uit de creatieve wereld acte de présence geeft met workshops 3D-ontwerpen en -printen.

ONZE MISSIE

Sinds 1 januari 2015 zijn Techniekmuseum HEIM en CREA Centrum voor Kunsteducatie gefuseerd. Komende jaren zal de fusie steeds zichtbaarder worden in onze programmering en huisvesting. HEIM & CREA wil uitgroeien tot een gastvrij middelpunt van Hengelo en Twente, voor de eigen inwoners en voor bezoekers van ver daarbuiten. Een levendige vrijplaats, waar alle mensen zich welkom voelen en waar voor iedereen op ieder moment van de dag iets te doen is. Niet alleen een warenhuis voor wie naar iets op zoek is, maar ook een speciaalzaak voor wie al weet wat hij of zij wil gaan doen. Een gemeenschap, waar liefhebbers en het brede publiek elkaar vinden, jong en oud.

HEIM & CREA combineert een museale functie met de rollen van leerinstituut en speeltuin. Bij ons kun je zowel plezier hebben en spelen, als ook kennismaken met en leren over allerlei kunstvormen, techniek en erfgoed. Wij laten zien hoe waardevol ons cultureel en industrieel erfgoed is bij onze zoektocht naar antwoorden op maatschappelijke vraagstukken van nu. We sporen je aan om zelf te experimenteren, te creëren en te innoveren. Want bij ons is ruimte voor creativiteit, lef en analytisch denken. Bij ons is tijd voor verrijkende ontmoetingen en interactie. Met als doel:

BLIJVENDE VERWONDERING OVER WAARTOE JIJ IN STAAT BENT!

HET GEBOUW: GEEN TEMPEL MAAR EEN DORPSPLEIN

De thuisbasis van HEIM & CREA ligt in de Wilhelminaschool, de voormalige bedrijfsschool van Stork, en - in volgorde van onze voorkeur - (1) het aan de linkerkant gelegen ketel- en turbinehuis van Stork, (2) een uitbreiding van de nieuwbouw van het HEIM op het terrein achter de school en (3) de aan de rechterzijde gelegen zijvleugel van het Dikkers-complex. In alle drie opties hebben we het over een gebied midden in Hart van Zuid, een exponent van de industriële bloei van Hengelo. Stork en Dikkers zijn van grote betekenis geweest voor de ontwikkeling van metaalstad Hengelo, als gieter, als machinebouwer, als maker van appendages. De ambitie is om de Wilhelminaschool en de bebouwing links of rechts met elkaar te verbinden door middel van een nieuw te bouwen architectonisch aansprekend entreegebouw, al dan niet in de vorm van een atrium.

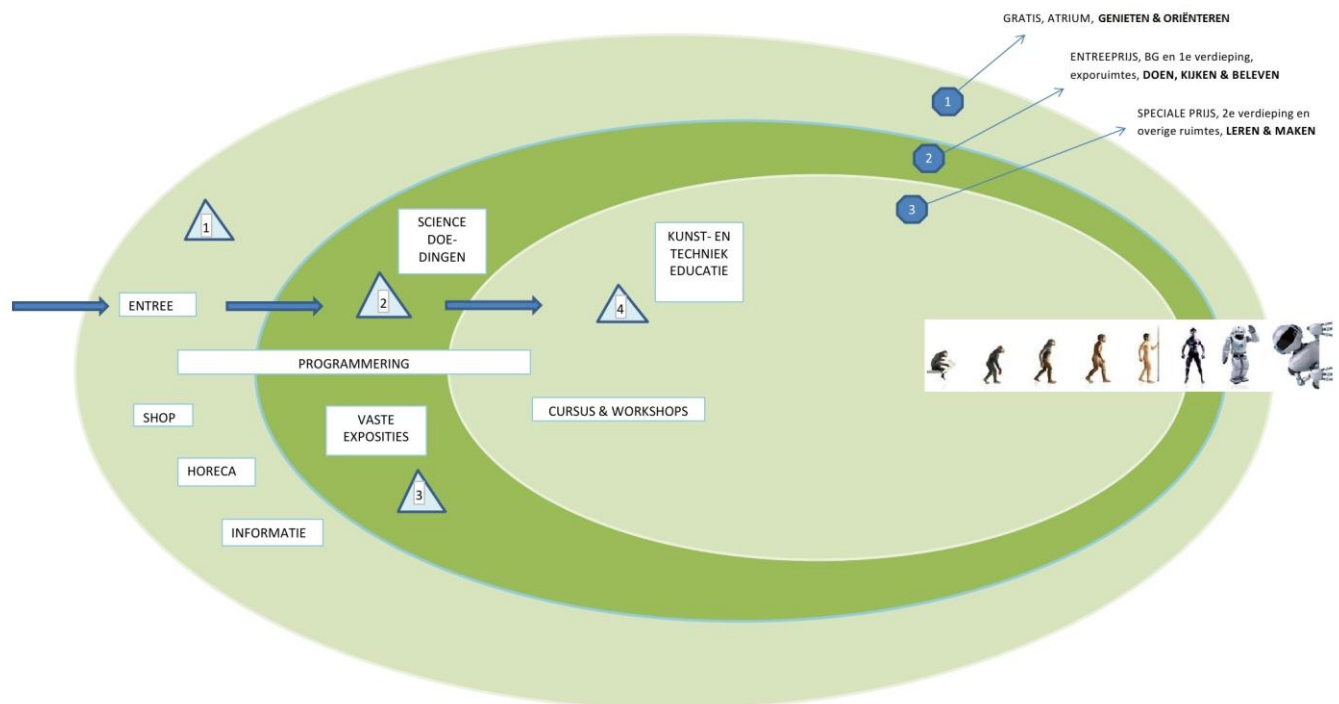
Entree

De nieuw te bouwen entree is straks het gastvrije middelpunt van het complex, waar altijd wat gebeurt, overdag en 's avonds. Het entreegedeelte is vrij toegankelijk, de niet-betalende bezoeker moet er prettig kunnen toeven, een kop koffie kunnen drinken, een lunch gebruiken, genieten van de architectuur of iets kopen in de shop. De informatie die te verkrijgen is, betreft niet alleen de activiteiten van HEIM & CREA zelf, maar ook de ruimte daarbuiten. Het entreegebouw is niet alleen naar binnen gericht, maar vervult ook een functie naar buiten toe: als informatiepunt voor wandelroutes, excursies, culturele evenementen, historische en actuele informatie over Hart van Zuid, Hengelo en Twente. Het entreegebouw is ook 's avonds open, niet alleen om cursisten toegang te geven, maar ook voor bijzondere evenementen, zoals concerten, voorstellingen en lezingen. Dit opent de mogelijkheid om ook in de avonduren samen te werken met culturele organisaties, onderwijsinstellingen en bedrijven. Tegelijkertijd ontstaat er 'reuring' op een plaats die doorgaans relatief stil is en beantwoordt het op deze manier ook aan de Hart van Zuid-filosofie. Het nodigt iedereen uit om toe te treden tot het dorpsplein.

Routing: van 'genieten & oriënteren' tot en met 'leren & maken'

Daar waar het entreegebouw gratis toegankelijk is, betaalt de bezoeker vervolgens voor hetgeen hij/zij aan activiteiten voorgenomen heeft of ter plekke kiest. De programmering van HEIM & CREA start als het ware bij de voordeur en loopt door tot op de bovenste verdiepingen, afhankelijk van welke keuze de bezoeker maakt. Gratis en vrijblijvend bij de entree tot en met betaald tentoonstellingsbezoek en het volgen van cursussen dieper in het gebouw. Deze zogenaamde 'zonering' of 'gelaagdheid' straalt uit wat we willen zijn: een warenhuis met speciaalzaken her en der. Schematisch weergegeven:

Verbindende pleinen: oriënteren, informeren, genieten, picknicken

▲ Op de routing door het warenhuis worden vier pleinen gesitueerd. Deze pleinen hebben een brede en informele functie: het zijn herkenbare plekken (oriëntatie) waar men kan zien waar men zich bevindt, men kan er zijn broodje opeten ('picknickplaats'), extra informatie inwinnen achter een touchscreen, uitrusten et cetera. De *pleinen* zijn verbindend, ontspannend en informerend. De indeling in pleinen komt overeen met ons 'gelaagde' en steeds meer op specifieke doelgroepen gerichte aanbod. Er worden vier pleinen ingericht:

1. Het INFORMATIEPLEIN: GENIETEN & ORIËTEREN. Het plein is in de 'gratis zone' ondergebracht en geeft een introductie op, en een totaalbeeld van wat we willen bieden: kunst, techniek en erfgoed als uitingsvormen van de menselijke scheppingsdrang. 'Eyecatcher' op dit plein is een grote kalender uit 1860, een meer dan 3 meter hoog object dat symbool staat voor het begin van de industrialisatie van Twente. Het is een van de eerste objecten door Stork voor de textielindustrie vervaardigd, staat model voor het industrieel erfgoed en refereert aan de museale functie van HEIM & CREA. Kleine objecten en informatiezuilen wijzen de bezoeker hier de weg door het gebouw, van exposities tot en met de workshopruimtes.

2. Het VROEGERPLEIN: DOEN, KIJKEN & BELEVEN. Kunst en techniek en de wijze waarop ze elkaar beïnvloeden, zijn niet alleen van deze tijd. Op het erfgoedplein (vroeger) krijgt de bezoeker voorbeelden uit het verleden van hoe kunstenaars en techneuten met elkaar in de weer waren en op welke wijze ze op talloze manieren iets aan elkaar hebben gehad. Te beginnen bij Leonardo da Vinci, maar misschien ook wel ver voor zijn tijd. Het erfgoedplein geeft een kijkje in de keuken van voor onze tijd, ook de tijd van de eerste en tweede industriële revolutie (zie verderop). Het plein is het kantelpunt tussen waar we vandaan komen en wat we willen doen.

3. Het INNOVATIEPLEIN: DOEN, KIJKEN & BELEVEN. Dit plein heeft hetzelfde karakter als het erfgoedplein, maar is gericht op het heden en de toekomst: de tijd van de derde en vierde industriële revoluties. Het accent ligt hier op de relatie tussen kunst, ambacht en innovatie. Maken, bouwen, creëren, ontwikkelen, uitvinden zijn disciplines die elkaar op het plein ontmoeten.

4. Het EDUCATIEPLEIN: LEREN & MAKEN (en REFLECTEREN). Dit plein is louter interactief en niet bedoeld om stil te zitten. Gesitueerd op de tweede verdieping van het gebouw en uitnodigend om iets te doen. Het educatieplein is misschien wel een net woord voor 'speeltuin', bezoekers kunnen zich uitleven op alle 'hands-ons' die opgesteld staan. Het educatieplein is tegelijkertijd de opmaat voor workshops, lesstofvervangende programma's en doe-activiteiten; het geeft een beeld van de mogelijkheden om met je handen aan het werk te gaan. En is het niet nu, dan wel een volgende keer.

PROGRAMMERING: INTEGRAAL, OVERAL EN MEERLAGIG

HEIM/CREA belooft veel en daarom bieden wij ook veel. Om aan te sluiten bij de uiteenlopende behoeften van ons publiek, kent de programmering vele vormen (lagen), onder te brengen in drie hoofdstromen:

1. *Presentaties*
2. *Workshops en lessen*
3. *Events*

Om herkenbaarheid en consistentie in deze programmering aan te brengen, bewaken we onze uitgangspunten nadrukkelijk. Deze zijn:

- De vaste presentatie volgt het verhaal van de vier industriële revoluties. Ze worden elders in dit stuk beschreven.
- De revoluties worden getoond aan de hand van vier inhoudelijke invalshoeken: techniek en ambacht, kunst en creatie, historische context en sociaal-maatschappelijke impact. Al het overige aanbod, dat naast de vaste presentatie wordt georganiseerd, moet voldoen aan minstens twee van die vier invalshoeken.
- Wij programmeren op drie kennisniveaus: 'Oriënteren, kijken en genieten', 'Kijken, doen en beleven', 'Doen, maken en reflecteren'.
- Deze gelaagdheid is steeds zichtbaar in het gebouw, onder andere door de inrichting van zogenaamde verbindende pleinen. Naarmate een bezoeker dieper het gebouw binnen gaat en de trappen naar de

2^e etage bestijgt, zal hij/zij tot meer verdieping worden uitgedaagd. Maar tot welke mate van verdieping of verheffing een bezoeker ook besluit, in alle gevallen beloven wij aan iedereen die met ons te maken krijgt: “Blijvende verwondering over waartoe jij in staat bent!”.

- Die vier invalshoeken vinden we overal terug. We noemen het een ‘meerlagig’ aanbod, dat toegesneden is op de wensen en vragen van onze bezoekers. Een kind van tien jaar zoekt iets anders dan een ouder echtpaar, een toerist verwacht andere dingen aan te treffen dan iemand die een specifieke cursus wil volgen, de Hengeloër komt anders binnen dan iemand die eerst tweehonderd kilometer heeft gereisd.

Om de vraag van een brede doelgroep te beantwoorden, kiezen we dus niet alleen voor een thematische opzet en benadering, maar ook voor een programmatische. Als volgt:

1. Presentaties

1a. VASTE PRESENTATIE: In de Wilhelminaschool vertellen wij verhalen over kunst, techniek en erfgoed. Dit doen wij aan de hand van vooral Twentse bedenksels en maaksels. De kern van onze museale collectie bestaat uit Twents Industrieel erfgoed, in de 20ste eeuw bijeengebracht door de stichters van Techniekmuseum HEIM. Het verhaal dat wij vertellen, ontvouwt zich aan bezoekers via de vier opeenvolgende industriële revoluties.

1b. WISSELENDE PRESENTATIE: In de Wilhelminaschool zijn ook altijd wisselende presentaties te zien, over kunst, techniek en erfgoed. De wisselende presentaties worden georganiseerd in aparte ruimtes, maar ook geïntegreerd in de vaste opstelling. Objecten krijgen een heel andere betekenis als ze in een nieuwe context worden geplaatst, thematisch of vanuit een actuele maatschappelijke discussie. Verleden en heden worden verbonden. Ook organiseren wij exposities van het werk van onze cursisten tot en met professionele beeldende kunst, waar altijd een educatief programma aan verbonden is (tot op heden bekend staand als Zaal Zuid).

2. Workshops en lessen

Onze presentaties vormen de basis voor deze ervaring, maar daarmee bieden wij ook een heel breed en divers palet aan lessen en workshops. De Twentse geschiedenis van metaalgieten bijvoorbeeld wordt in de Wilhelminaschool verteld en kan de aanleiding of inspiratie vormen voor deelname aan een cursus bronsgieten. En andersom natuurlijk ook: een deelnemer aan een cursus weven kan in de vaste presentatie het verhaal vinden over de geschiedenis en de techniek van het weven. Het aanbod van CREA/HEIM omvat drie typen in deze categorie:

2a. VRIJETIJD SAANBOD: Wij bieden voor jong en oud een breed aanbod aan vrijetijdscursussen op het terrein van techniek, erfgoed, beeldende kunst, audiovisuele kunst, dans en theater. Wij bieden een uitje voor mensen van alle leeftijden, als vrijetijdsbesteding of een georganiseerd bezoek vanuit school of werk. Je kunt iets boeken, maar ook spontaan binnen lopen zonder vooropgezet doel. Er is altijd wat te doen, voor iedereen wel wat.

2b. ONDERWIJSSAANBOD: HEIM & CREA biedt een breed palet aan lessen en workshops voor het primair en voortgezet onderwijs, over kunst, erfgoed en techniek. Scholen waarderen ons, omdat wij meerdere methoden combineren om kinderen aan te spreken. Daarmee spelen wij in op de verschillende manieren waarop kinderen leren en geraakt worden: door bijvoorbeeld te luisteren of juist te doen. Uiteindelijk hopen wij dat – met inachtneming van de ‘funfactor’ – ons binnenschools aanbod voor het grootste gedeelte CMK-proof is en lesstofvervangend (bijdragend aan de kerndoelen van het onderwijs). Verbinding van ons aanbod met maatschappelijke thema’s en vraagstukken is een must, evenals inspelen op de roep om ‘21st century skills’. De vorm van ons aanbod zal steeds meer divers worden, naast klassikaal in de klas en op onze locatie ook (meer individueel) via een digitaal lespakket of Skype.

2c. AANBOD OP MAAT: Wij ontwikkelen ook cursussen, lessen, lezingen en workshops op maat, op verzoek van bijvoorbeeld scholen. Deze kunnen aangeboden worden op het niveau van het primair en voortgezet onderwijs, maar ook op wetenschappelijk niveau. Wij bieden zelf lessen aan, maar hebben ook loketfuncties in huis, te weten de coördinatie van Cultuureducatie Met Kwaliteit (CMK) en de coördinatie en het beheer van Jeugdplein Hengelo (portal voor naschools aanbod en het programma Kunst op School). Het loket CMK voert de functie uit voor en namens alle basisscholen in Hengelo en alle Hengelose culturele instellingen.

3. Events

3a. MAANDELIJKE EVENTS: verspreid over het jaar, sommigen jaarlijks terugkerend, zoals onze goed bezochte doe- en draaidagen. Met kleine events proberen wij snel in te spelen op actuele thema's, bijvoorbeeld in de vorm van demonstraties, workshops, theatervoorstellingen, lezingen et cetera. Verbindingen leggen met de samenleving is ons streven, actief programmeren ons middel daartoe.

3b. EVENTS OP MAAT: wij organiseren ook kleine events op verzoek van bezoekers of instellingen. Deze events zorgen daarnaast voor extra inkomsten.

3c. JAARLIJKE EVENTS: dit biedt de mogelijkheid om een onderwerp op allerlei mogelijkheden te belichten, om verdieping te zoeken en samen te werken met partners in de regio of daar buiten. Dergelijke events vragen een langere voorbereidingstijd en de werving van aanvullende middelen via projectsubsidies en fondsen.

De programmeringscommissie van HEIM & CREA zal deze programmering telkens toetsen aan de hand van onderstaand schema:

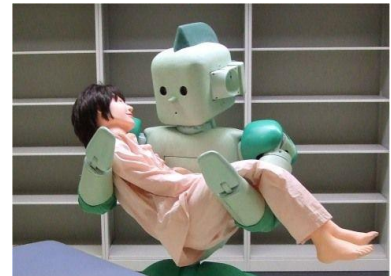
	techniek en ambacht	kunst en creatie	sociaal-maatschappelijke context	historische context	kennisiniveau 1 Genieten en oriënteren	kennisiniveau 2 Kijken, doen en beleven	kennisiniveau 3 Leren, maken en reflecteren	toelichting
VBOD								
1a. Presentaties: vaste opstelling Wilhelminaschool	x	x	x	x	x	x	x	Presentatie van de collectie
1b. Presentaties: wisselende presentaties Wilhelminaschool	combi van minstens 2 invalshoeken						x	Tijdelijk en flexibel, daardoor houden ze HEIM & CREA dynamisch
2a. Lessen: vrijetijd en voor alle leeftijden	combi van minstens 2 invalshoeken				x	x	x	
2b. Lessen: binnenschools po en vo	combi van minstens 2 invalshoeken				x	x	x	PO lessen zijn CMK-proof
2c. Lessen: maatwerk/verzoek van po en vo/wijkgericht	combi van minstens 2 invalshoeken					x	x	Kostendekkend door vergoeding van derden
3a. Events: klein, deels jaarlijks terugkerend	combi van minstens 2 invalshoeken				x	x	x	Inspelend op de actualiteit
3b. Events: klein, op maat/verzoek van derden	combi van minstens 2 invalshoeken				x	x	x	Kostendekkend door vergoeding van derden
3c. Events: groot, eenmalig per 3 jaar	x	x	x		x	x	x	Profielversterkend en HEIM & CREA landelijk op de kaart zettend

We kiezen ervoor om juist ook binnen de vaste (museale) opstelling en de inrichting te programmeren. Op deze manier willen we de vaste opstelling een integraal onderdeel laten zijn van de algehele programmering en het statische karakter ervan zoveel mogelijk minimaliseren, in ieder geval flexibiliseren. Door in de programmering telkens verbindingen te leggen met de vaste opstelling zijn we in staat om onze thema's voortdurend en steeds wisselend als een 'totaalaanbod' te brengen. De vaste opstelling wordt, kortom, daarmee welhaast synoniem aan de programmering. Om dit te realiseren zijn een omvangrijke ruimtelijke herinrichting en een nieuwe, brede verhaallijn noodzakelijk. De vaste opstelling staat niet langer geïsoleerd in een ruimte, maar is integraal onderdeel van ons warenhuis. Niet alles hoeft gezien te worden, de programmering (en dus niet de opstelling zelf) kan bijvoorbeeld sturend zijn! Het volgen van bijvoorbeeld een cursus metaalbewerken of sieraden maken kan de bezoeker juist specifiek interesseren voor de geschiedenis ervan; het bijwonen van een workshop programmeren kan leiden tot het bekijken de expositie over analoge communicatie. En andersom! Onderdelen van de vaste opstelling kunnen verleiden tot het zelf gaan maken, tot experimenteren: wat is er leuker dan een tentoonstelling te bekijken over weeftechniek en vervolgens zelf een workshop daarover te doen? Deze wisselwerking geeft inhoud aan wat je doet, waardoor inhoud ook bereikbaarder en leuker wordt.

HET VERHAAL IN REVOLUTIES

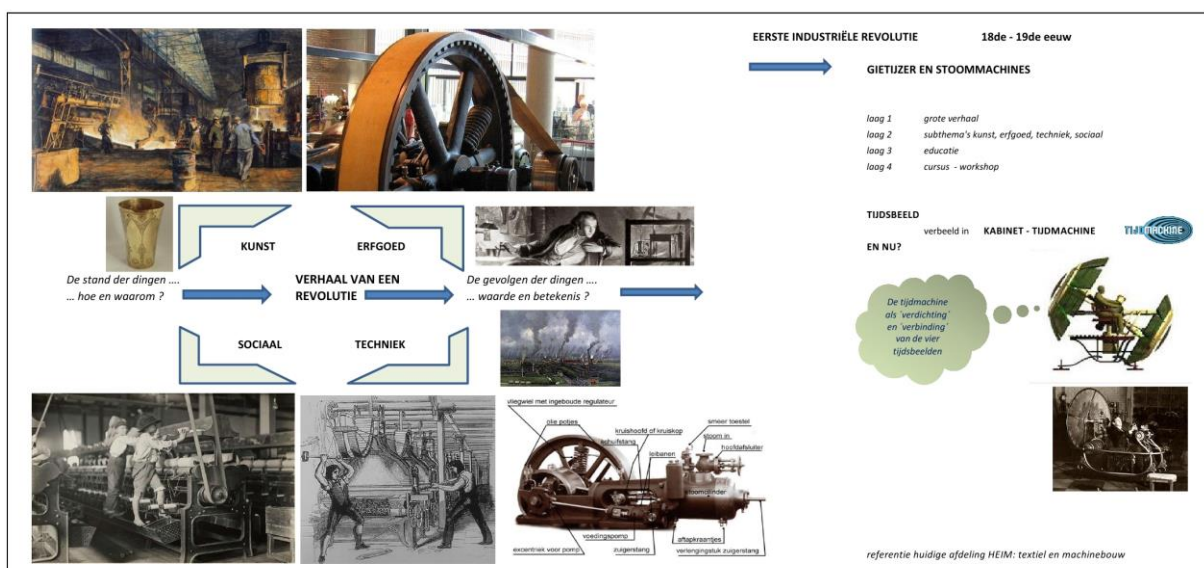
We menen genoemde integratie gevonden te hebben in het vertellen van het 'grote verhaal van de vier industriële revoluties'. Revoluties zijn omwentelingen en kantelpunten, die het leven van de mens onomkeerbaar beïnvloeden. Bij industriële revoluties gaat het weliswaar om belangrijke technologische veranderingen, maar ze hebben evengoed een economische, sociale, mentale en culturele impact. Kijk alleen maar naar de 'vierde industriële revolutie' (of internetrevolutie) van onze eigen tijd, waarbij onder invloed van technologie kennis niet langer macht is, maar wordt gedeeld. Het bewaken van kennis is niet langer het paradigma, maar het delen ervan. Sociale media, openheid en democratisering, sociale en demografische veranderingen zijn kenmerkend voor deze revolutie.

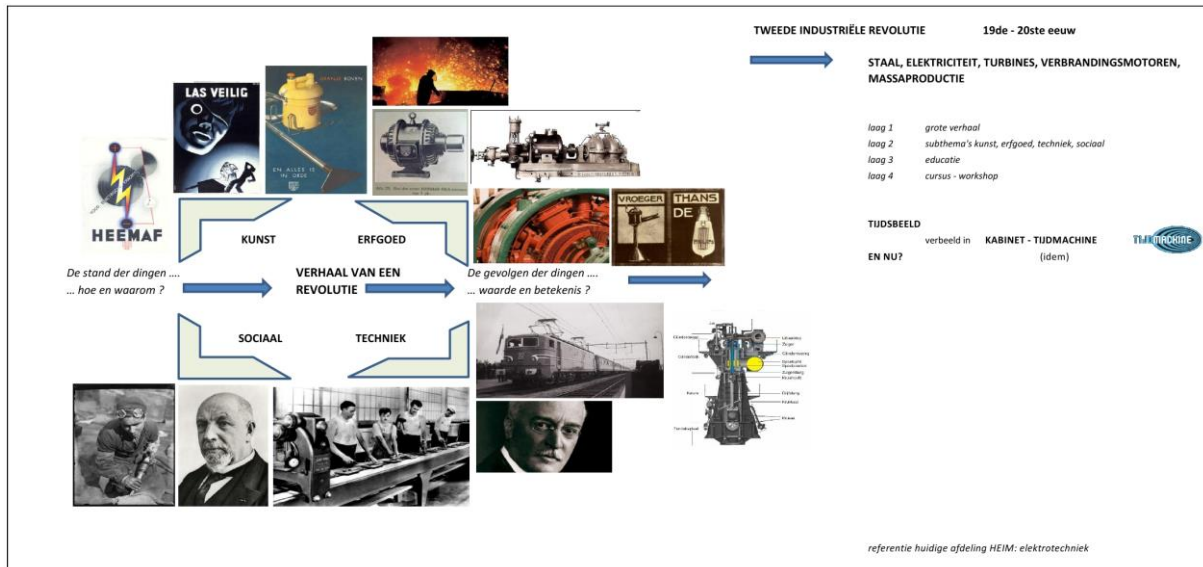
Elk van de vier revoluties leent zich uitstekend voor onze benadering met de vier geschetste invalshoeken *techniek, kunst, erfgoed, sociaal-maatschappelijk*. De verbeelding en vormgeving van elke invalshoek biedt in de vaste opstelling straks letterlijk (fysiek) en figuurlijk de ruimte om te wisselen, aan te passen, te accentueren en te combineren.

Het kan dan in de praktijk voorkomen dat er naast een grote stoommachine schilderijen worden getoond of beeldmateriaal van arbeidsomstandigheden, onderwijs, dagelijks leven, culturele uitingen et cetera. Objecten komen in een ander daglicht te staan: ze staan niet meer op zichzelf, maar zijn onderdeel van hun tijd. Doel van de nieuwe presentatie is dan ook het verhogen van de consistentie van het verhaal door de aspecten 'tijd', 'thema' en 'context' telkens een zelfde waardering en plaats te geven; het verband tussen 'object' en 'periode' en 'context' zal dus meer worden benadrukt als de rode draad door de opstelling heen. Dit impliceert tevens dat de chronologie der dingen sterk wordt benadrukt. De eerste twee revoluties worden op de begane grond gesitueerd, de derde en vierde op de eerste verdieping.

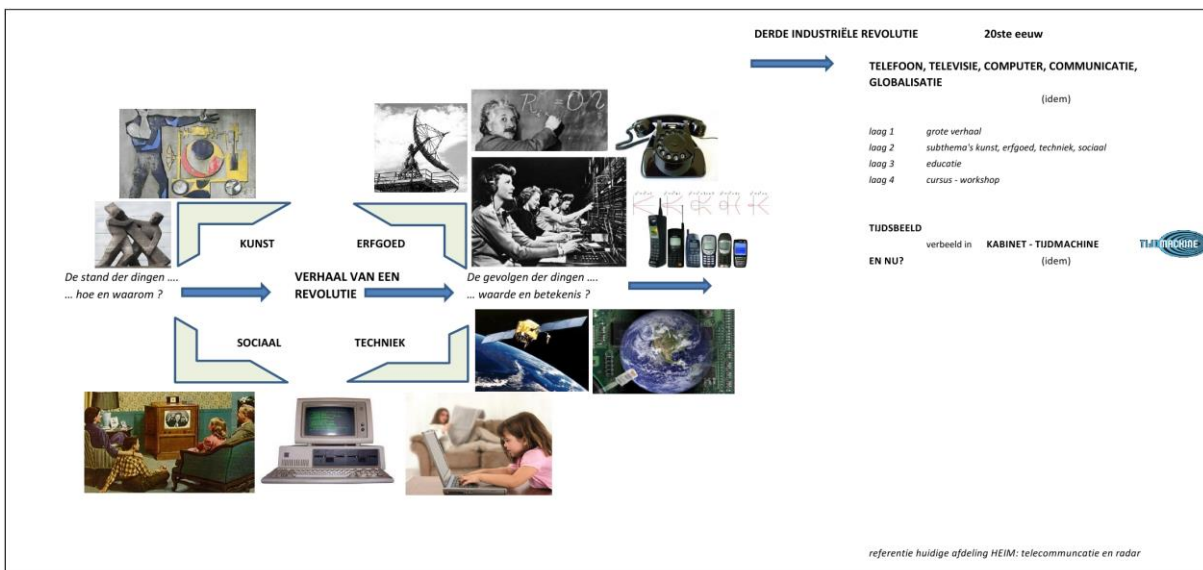
De 1e industriële revolutie vond plaats in de 18^e en 19^e eeuw: een omschakeling van handmatige naar machinale vervaardiging. Stoommachines en gietijzer deden hun intrede. Maatschappelijk protest bleef niet lang uit, bijvoorbeeld van werkeloos geworden wevers. Sommigen gingen zelfs letterlijk de stoommachines te lijf. Oude ambachten verloren terrein, ongeschoolde arbeiders deden het werk in de fabriek. Het leven ging zich steeds meer afspelen in de steden. Industrieschilders, zoals Herman Heijenbrock stonden op. De uitvinding van de afsluitbare verftube zorgde ook in de schilderkunst voor een revolutie. Kunstenaars werden in staat gesteld om buiten het atelier te schilderen, waardoor het impressionisme kon ontstaan. Het begin van massaproductie, massaconsumptie en massacultuur was een feit.

Rond 1900 ontstond de **2^e industriële revolutie**, met de opkomst van staal, elektriciteit, aardolie, turbines en de verbrandingsmotor. Er kwam een sterke roep om verbetering van de werkomstandigheden voor arbeiders en om herwaardering van het handwerk (Arts-and-craftsbeweging). Versmelting van kunstdisciplines leidde tot 'Gesamtkunstwerken' (Jugendstil). Het Bauhaus streefde er naar om mooi en praktisch design voor iedereen bereikbaar te maken, bijvoorbeeld via industriële productie. Kunst en techniek raakten steeds meer verstrengeld. De Stijl betitelde techniek zelfs als kunstvorm!

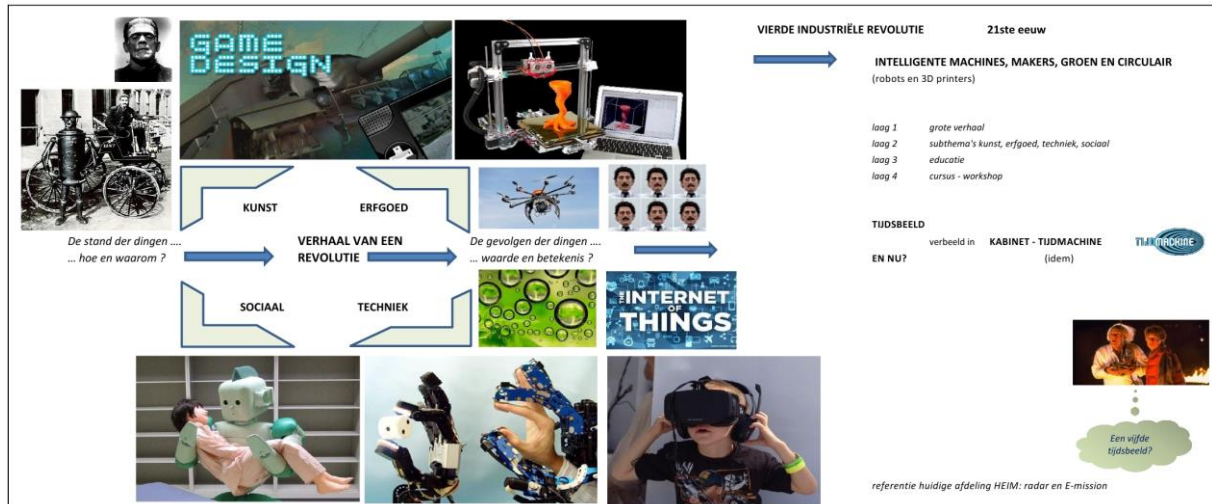

In de 20ste eeuw kregen we te maken met de **3^e industriële revolutie**: computers nemen de communicatie over. Kunst kwam in het teken te staan van optimisme, welvaart en geloof in eigen kunnen. Wederopbouwkunst is daar een mooi voorbeeld van, veelvuldig terug te vinden in fabrieksinterieurs en in de collectie van HEIM & CREA. Door de komst van de computer ontstonden totaal nieuwe kunstvormen, in de muziek, maar ook op het gebied van design en gaming. In de 19^e eeuw had de telegrafie mensen al dichter bij elkaar gebracht, computers en internet verkleinden afstanden mentaal nog meer (globalisering). Versnelling en individualisering namen ook toe. Via internet kreeg (en krijgt) iedereen toegang tot elke plek op de wereld en kunnen ideeën, standpunten, filosofie en kunst veel makkelijker met elkaar uitgewisseld worden.

De **4^e industriële revolutie** is nog gaande: we zitten er midden in. Digitalisering heeft geleid tot de huidige informatiemaatschappij, waarbij informatie een steeds belangrijk product wordt (internet, big data, open

source). De traditionele productieprocessen worden veel slimmer georganiseerd met behulp van ICT (robotisering, The internet of Things, Smart Industries). Het draagt bij aan nieuwe kunstvormen, zoals digitaal design, virtual reality en gaming. Nieuwe materialen en technieken, zoals 3D printing, beïnvloeden de productiemethode en vormtotaal van kunstdisciplines. Consumenten nemen steeds meer het heft in eigen handen, via co-creatie en 3D-printing. Initiatieven op het gebied van duurzaamheid en een circulaire economie nemen sterk toe en krijgen steeds meer navolging.

Als bezoeker kun je het chronologische verhaal volgen, maar kun je ook zappend of aan de hand van een thema je weg kiezen door het gebouw. Vertrekpunt wordt wat mensen willen weten in plaats van wat wij ze willen vertellen. Iedereen kan dus zijn eigen verhaal vormen en een eigen beeld van verleden, heden en toekomst.

DE TIJDMACHINE

De tijdsmachines vormen straks de introductie, de samenvatting, de verbinding en de verdichting van elk van de vier revoluties. Ze worden op herkenbare en in het oog vallende plekken in het gebouw gesitueerd. Bezoekers kunnen er plaats in nemen en worden middels beeld en geluid versneld terug of vooruit in de tijd verplaatst. Ze zijn een hulpmiddel, zo men wil een kapstok, voor diegenen die (zonder de exposities te willen zien) in korte tijd een beeld willen krijgen van het verloop van één van de revoluties en waarom het daar niet bij bleef. De tijdsmachines zijn ook het middel bij uitstek om vragen op te roepen en verklaringen en betekenissen te zoeken. De tijdsmachine reflecteert en werpt discussie op. Wat zou jij doen als ... Elke revolutie werpt immers tegenkrachten op. In de eerste industriële revolutie sloeg men stoommachines stuk omdat ze arbeiders het werk uit handen namen, in de tweede idem dito, maar dan onder invloed van het Taylorisme. De derde revolutie bracht het 'doemdenken' met zich mee. En tegenwoordig zijn we bezorgd over de invloed van 'Big Brother'.

DE COLLECTIE: GEEN DOEL MEER, MAAR MIDDEL

Vroeger toonde een museum "dingen, waar een verhaal aan vastzat", nu presenteren we "verhalen, waar een ding bij hoort"

HEIM & CREA bevindt zich in de bevoorrechte positie dat het op een tastbare manier verleden, heden en toekomst kan combineren. De succesformule draait om het feit dat de tijdsgewrichten letterlijk aanraakbaar zijn: je kunt zelf een stoommachine aanzetten. Een nieuwe manier van inrichten, een nieuwe plaats voor de inrichting, de relatie tussen inrichten en programmeren en het feit dat de instelling meer en directer wil reageren op de bezoeker, heeft consequenties voor het verzamelbeleid van het museum. In de nieuwe constellatie wordt afscheid genomen van het in deze tijd niet meer werkende adagium dat 'collectie een doel op zich is'. Het verzamelbeleid staat in de toekomst in het teken van het verhaal dat de instelling wil vertellen.

Een verhaal op regionale grondslag, maar met een bovenregionale impact. Meer dan ooit zal het verzamelbeleid in dienst staan van de missie, het concept en het verhaal van het museum. Streven is de kwaliteit (en daarmee nadrukkelijk niet de kwantiteit) van de collectie te verbeteren. We verzamelen niet álle dieselmotoren meer, maar alleen die motoren die representatief zijn voor het verhaal. Daarmee stapt het museum definitief af van het idee om objecten te verzamelen die alle facetten en tussenstadia in techniekontwikkeling laten zien; alleen de hoofdlijnen zijn nog van belang.

DUS...

Techniekmuseum HEIM & CREA wil mensen een betekenisvolle ervaring bieden die hen (blijvend) beïnvloedt. Bij ons krijg je de ruimte om de wereld van kunst, techniek en erfgoed op je eigen manier te ontdekken. Wij willen iedereen het belang, de kracht en de pracht van de menselijke creativiteit en inventiviteit laten ervaren en doorleven. Deze ervaring zal ertoe leiden dat mensen anders kijken naar hun omgeving, maar vooral ook naar zichzelf! Wij willen dat iedereen die met HEIM & CREA in aanraking komt, zijn of haar eigen (culturele en technische) kracht (her)ontdekt en (her)waardeert. Mensen verlaten HEIM & CREA met een blijvende verwondering.

2. Huisvesting HEIM&CREA, Muziekschool

Hengelo en Warmtenet Hengelo

[Downloadable Content](#) (DL) browser used above.

 [Ingang EMGA](#)

We merken dat er een breed draagvlak is voor dit eigentijdse centrum. Het plan past bij de veranderde maatschappij, de deel economie waarin ruimte is voor nieuwe vormen van communicatie en kennis delen, ontmoeting en (re) creatie.

Op basis van de identiteit dient de verhaallijn aangepast te worden, de ruimtelijke indeling en de routing door de Wilhelminaschool (het linker gebouw op de plattegrond).

Workshops en cursussen zullen worden gegeven te midden van het industriële erfgoed. Dit betekent dat een aantal ruimten van het Techniekmuseum hiervoor zullen worden ingezet. De met geel aangeduide ruimten

Huisvesting muziekeducatie

Afgezien van de studio en de slagwerkruimte (op de begane grond) zal de eerste verdieping van het Dijkers complex worden gebruikt door de Muziekschool Hengelo. Hier bevinden zich de lesruimten voor individuele lessen, groepslessen en ensembles.

Extra ruimte voor educatieve programma's

De toegenomen interesse van scholen voor het volgen van kunst, muziek, techniek en erfgoed lessen vraagt om meer lokalen die zoals veel ruimten in de instelling multifunctioneel zijn.

Ten behoeve hiervan zal de 2de verdieping van het techniekmuseum worden omgebouwd

2de verdieping Techniekmuseum HEIM

3. Investeringsoverzicht Herinrichting

“Het warenhuis voor Kunst, Techniek & Erfgoed”

BEGROTING INRICHTING "Het Warenhuis voor Kunst, Techniek & Erfgoed"

BOUWBUDGET

		aantal m2	m2-prijs ervaring	totaal	m2-prijs keuze	totaal	
Atrium / entreegebouw							
Balie / entree		100	€ 600	€ 60.000	€ 300	€ 30.000	
Garderobe		40	€ 600	€ 24.000	€ 300	€ 12.000	
Horeca		120	€ 600	€ 72.000	€ 300	€ 36.000	
Shop		50	€ 600	€ 30.000	€ 300	€ 15.000	
Informatieplein		40	€ 600	€ 24.000	€ 300	€ 12.000	
							€ 105.000
Exposities							
Tijdmachines (4x 40m2)		160	€ 2.200	€ 352.000	€ 1.000	€ 160.000	
Vroegeplein		40	€ 600	€ 24.000	€ 400	€ 16.000	
Innovatieplein		40	€ 600	€ 24.000	€ 400	€ 16.000	
Educatieplein		40	€ 600	€ 24.000	€ 400	€ 16.000	
Expo - objecten	60%	780	€ 900	€ 702.000	€ 400	€ 312.000	
Expo - multimedia	15%	195	€ 1.800	€ 351.000	€ 1.000	€ 195.000	
Expo - hands-ons	15%	195	€ 1.800	€ 351.000	€ 1.000	€ 195.000	
Maak- en doe-Labs in expo	10%	130	€ 1.800	€ 234.000	€ 1.000	€ 130.000	
Zaal Zuid		150	€ 200	€ 30.000	€ 150	€ 22.500	
							€ 1.062.500
Educatie / workshops							
Labs buiten expo (de speeltuin)		220	€ 1.800	€ 396.000	€ 1.000	€ 220.000	
Workshopruimtes:							
erfgoed		150	€ 200	€ 30.000	€ 150	€ 22.500	
techniek(lokaal)		300	€ 200	€ 60.000	€ 150	€ 45.000	
kunst		300	€ 200	€ 60.000	€ 150	€ 45.000	
dans, muziek, theater		350	€ 200	€ 70.000	€ 150	€ 52.500	
muziekschool		600	€ 200	€ 120.000	€ 150	€ 90.000	
							€ 475.000
Diversen							
Auditorium, congresruimte		200	€ 600	€ 120.000	€ 400	€ 80.000	
Kenniscentrum/documentatie		50	€ 200	€ 10.000	€ 200	€ 10.000	
overige ruimtes (w.o. soos)		250	€ 200	€ 50.000	€ 200	€ 50.000	
Buitenterrein (met doe-elementen)		300	€ 500	€ 150.000	€ 200	€ 60.000	
							€ 200.000
Verkeersruimte, sanitair, opslag, kantoren et cetera							
		500	€ 200	€ 100.000	€ 100	€ 50.000	
							€ 50.000
TOTAAL (incl buitenterrein, excl btw)		5300	€ 3.468.000		€ 1.892.500	€ 1.892.500	

4. Investeringsoverzicht

“Huisvesting”

KOSTEN HUISVESTING HEIM&CREA binnen WILHELMINASCHOOL, DIKKERS COMPLEX en ATRIUM					
Werkzaamheden t.b.v. nieuwbouw ATRIUM tussen Heim en Dikkerscomplex					totaal/onderdeel
Nieuwbouw Crea / Heim					
grondwerk t.b.v. nieuwbouw incl. afvoeren grond	350,00	m2	€ 20,00	€ 9.500,00	
afvoeren vervuilde grond	PM				
grondverbetering	PM				
buitenriolering	1,00	ps	€ 1.500,00	€ 1.500,00	
paalfundering	PM				
strokenfundering incl. fundatiemetselwerk	130,00	m1	€ 100,00	€ 13.000,00	
begane grondvloer beton geïsoleerd, standaard belasting	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
verdiepingsvloer beton, standaard belasting	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
dakvloer houten balklaag	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
staalconstructie	5.000,00	kg	€ 3,00	€ 15.000,00	
kantplanken	14,00	m1	€ 39,00	€ 546,00	
aluminium vliesgevel voorzijde incl. HR++ beglazing en roosters	103,00	m2	€ 450,00	€ 46.350,00	
dakbedekking, bitumineus incl. isolatie en aluminium daktrim	200,00	m2	€ 56,00	€ 11.200,00	
Systeemplafonds	400,00	m2	€ 48,65	€ 19.460,00	
Zandcement dekvloer	200,00	m2	€ 9,50	€ 1.900,00	
PVC vloerbedekking	180,00	m2	€ 35,00	€ 6.300,00	
schoonloopmat Coral Classic 4700	20,00	m2	€ 48,60	€ 972,00	
afbouw incl toiletgroep	400,00	m2	€ 200,00	€ 80.000,00	
zonweringen inclusief voorzieningen	20,00	m1	€ 250,00	€ 5.000,00	
Netto aanneemsom					€ 255.728,00
Algemene Bouwplaatskosten				6,00%	€ 15.343,68
AK winst en risico				8,00%	€ 21.685,73
bankgarantie 5%					€ 1.463,79
Car-verzekering					€ 1.059,20
Aanneemsom exclusief B.T.W.					€ 295.280,40
Aandeel investering huisvesting Muziekschool Hengelo	50,00%			€ 147.640,20	
Aandeel investering huisvesting HEIM&CREA	50,00%				€ 147.640,20
<i>(Aandeel Warmtenet is separaat gecalculeerd)</i>					
Raming: Renovatie en nieuwbouw tbv Heim / Crea Hengelo					
maatvoering, inmeten gebouw				€ 1.000,00	
Sloopwerk Dikkerscomplex begane grond				€ 29.840,00	
Sloopwerk Heim				€ 2.168,75	
Buitenriolering en drainage				€ 500,00	
constructieve voorzieningen				€ 3.000,00	
Binnenwanden, kozijnen en deuren Dikkerscomplex begane grond				€ 71.205,00	
Binnenwanden Heim				€ 4.500,00	
brandwerende voorzieningen			PM		
Buitenkozijnen en deuren Heim				€ 6.820,00	
Vloerafwerkingen Dikkerscomplex begane grond				€ 77.460,00	
Vloerafwerkingen Heim				€ 3.635,00	
Wandafwerkingen Dikkers begane grond				€ 42.185,00	
Wandafwerkingen Heim				€ 18.100,00	
Plafondafwerkingen Dikkers begane grond				€ 52.475,00	
Glas- en schilderwerken Dikkers begane grond				€ 9.677,50	
Glas- en schilderwerken Heim				€ 1.500,00	
steigerwerk/veiligheidsvoorzieningen				€ 3.000,00	
Netto aanneemsom					€ 327.066,25
Algemene Bouwplaatskosten					€ 19.623,98
AK, winst&risico					€ 27.735,22
bankgarantie 5%					€ 1.872,13
Car-verzekering					€ 1.354,67
					€ 377.652,24
				€ 0,00	
Installaties excl. B.T.W.				€ 343.320,00	
Stelposten				€ 182.424,94	
					€ 525.744,94
Leges en onvoorzien	€ 8.750,00	+	5,00%		€ 61.302
Enmalige investering huisvesting HEIM&CREA					€ 1.112.339,25

KOSTEN HUISVESTING MUZIEKSCHOOL HENGEL binnen DIKKERS COMPLEX en ATRIUM					
Werkzaamheden t.b.v. nieuwbouw ATRIUM tussen Heim en Dikkerscomplex					totaal/onderdeel
Nieuwbouw Crea / Heim					
grondwerk t.b.v. nieuwbouw incl. afvoeren grond	350,00	m2	€ 20,00	€ 9.500,00	
afvoeren vervuilde grond	PM				
grondverbetering	PM				
buitenriolering	1,00	ps	€ 1.500,00	€ 1.500,00	
paalfundering	PM				
strokenfundering incl. fundatiemetselwerk	130,00	m1	€ 100,00	€ 13.000,00	
begane grondvloer beton geïsoleerd, standaard belasting	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
verdiepingsvloer beton, standaard belasting	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
dakvloer houten balklaag	200,00	m2	€ 75,00	€ 15.000,00	
staalconstructie	5.000,00	kg	€ 3,00	€ 15.000,00	
kantplanken	14,00	m1	€ 39,00	€ 546,00	
aluminium vliesgevel voorzijde incl. HR++ beglazing en roosters	103,00	m2	€ 450,00	€ 46.350,00	
dakbedekking, bitumineus incl. isolatie en aluminium daktrim	200,00	m2	€ 56,00	€ 11.200,00	
Systeemplafonds	400,00	m2	€ 48,65	€ 19.460,00	
Zandcement dekvloer	200,00	m2	€ 9,50	€ 1.900,00	
PVC vloerbedekking	180,00	m2	€ 35,00	€ 6.300,00	
schoonloopmat Coral Classic 4700	20,00	m2	€ 48,60	€ 972,00	
afbouw incl toiletgroep	400,00	m2	€ 200,00	€ 80.000,00	
zonweringen inclusief voorzieningen	20,00	m1	€ 250,00	€ 5.000,00	
Netto aanneemsom					€ 255.728,00
Algemene Bouwplaatskosten				6,00%	€ 15.343,68
AK winst en risico				8,00%	€ 21.685,73
bankgarantie 5%					€ 1.463,79
Car-verzekering					€ 1.059,20
Aanneemsom exclusief B.T.W.					€ 295.280,40
Aandeel investering huisvesting HEIM&CREA	50,00%			€ 147.640,20	
Aandeel investering huisvesting Muziekschool Hengelo (Aandeel Warmtenet is separaat gecalculeerd)	50,00%				€ 147.640,20
Raming: Renovatie en nieuwbouw tbv Heim / Crea Hengelo					
maatvoering, inmeten gebouw				€ 500,00	
Sloopwerk Dikkerscomplex verdieping				€ 21.690,00	
Buitenriolering en drainage				€ 250,00	
constructieve voorzieningen				€ 2.000,00	
Binnenwanden, kozijnen en deuren Dikkerscomplex verdieping				€ 76.355,00	
Metal Stud binnenwanden geïsoleerd (Studio en slagwerk ruimte)				€ 25.000,00	
brandwerende voorzieningen				PM	
Vloerafwerkingen Dikkerscomplex verdieping				€ 73.410,00	
Wandafwerkingen Dikkers verdieping				€ 29.015,00	
Plafondafwerkingen Dikkers verdieping				€ 26.987,50	
Glas- en schilderwerken Dikkers verdieping				€ 9.077,50	
steigerwerk/veiligheidsvoorzieningen				€ 2.000,00	
Netto aanneemsom					€ 266.285,00
Algemene Bouwplaatskosten					€ 15.977,10
AK, winst&risico					€ 22.580,97
bankgarantie 5%					€ 1.524,22
Car-verzekering					€ 1.102,92
Aanneemsom exclusief B.T.W.					€ 307.470,21
Installaties excl. B.T.W.				€ 226.625,00	
Stelposten				€ 128.617,25	
					€ 355.242,25
Leges en onvoorzien	€ 8.750,00	+	5,00%		€ 49.268
Enmalige investering huisvesting Muziekschool					€ 859.620,29

KOSTEN HUISVESTING WARMTENET HENGelo binnen ATRIUM					
Werkzaamheden t.b.v. nieuwbouw ATRIUM tussen Heim en Dijkerscomplex					
Nieuwbouw Warmtenet					
toegangsdeur buiten, dubbel, 2 m breed incl roosters	5,00	m2	€ 350,00	€ 1.750,00	
metselwerk, bijzondere steen, spouwmuur met isolatie	43,50	m2	€ 200,00	€ 8.700,00	
aluminium vliesgevel incl. HR++ beglazing, links en rechts van DEC	30,00	m2	€ 450,00	€ 13.500,00	
kantplanken	6,00	m1	€ 39,00	€ 234,00	
glaswand van vloer tot plafond BG, verdiepingshoog, gelaagd	100,00	m2	€ 200,00	€ 20.000,00	
glaswand van vloer tot plafond VD, 2,60 meter hoog, gelaagd	65,00	m2	€ 200,00	€ 13.000,00	
vloersparing begane grondvloer, sparing voorzien van glas	1,00	pst	€ 3.500,00	€ 3.500,00	
stalen trap, verdiepingshoog incl balustrade	1,00	st	€ 3.500,00	€ 3.500,00	
brandwerende doorvoeringen 60 minuten	1,00	pst	€ 2.500,00	€ 2.500,00	
staalconstructie	10.000,00	kg	€ 3,00	€ 30.000,00	
afvoeren vervuilde grond	PM				
grondverbetering	PM				
paalfundering	PM				
strokenfundering incl. fundatiemetselwerk	70,00	m1	€ 100,00	€ 7.000,00	
begane grondvloer beton geïsoleerd, 1300kg/m2 belasting	120,00	m2	€ 100,00	€ 12.000,00	
verdiepingsvloer beton, 1000kg/m2 belasting	120,00	m2	€ 135,00	€ 16.200,00	
dakvloer houten balklaag	120,00	m2	€ 75,00	€ 9.000,00	
toeslag pofvoorziening in dakvloer 1x2 m	1,00	ps	€ 500,00	€ 500,00	
dakbedekking, bitumineus incl. isolatie en aluminium daktrim	120,00	m2	€ 56,00	€ 6.720,00	
Systeemplafonds	240,00	m2	€ 48,65	€ 11.676,00	
Zandcement dekvloer	240,00	m2	€ 9,50	€ 2.280,00	
PVC vloerbedekking	220,00	m2	€ 35,00	€ 7.700,00	
schoonloopmat Coral Classic 4700	20,00	m2	€ 48,60	€ 972,00	
					€ 170.732,00
Algemene Bouwplaatskosten				6,00%	€ 10.243,92
AK winst en risico				8,00%	€ 14.478,07
bankgarantie 5%					€ 977,27
Car-verzekering					€ 707,15
Aanneemsom exclusief B.T.W.					€ 197.138,42
excl. levering en installatie onderdelen DEC door Warmtenet waaronder:					
- warmtepompen, buffervaten, leidingwerk en meterkast					
- ketels, pompen, verdeler, regelkast en waterbehandeling, leidingwerk					
Installaties excl. B.T.W.				€ -	
Stelposten				€ 158.542,19	
(incl. stelpost voor bestemmingsplankosten, nutsaansluiting en verhuizen transformatorhuis)					€ 158.542,19
Leges en onvoorzien	€ 8.750,00	+	5,00%		€ 26.534
Enmalige investering huisvesting Warmtenet Hengelo					€ 382.214,64

5. Dekkingsplan

Als een ondernemende organisatie werken wij concreet aan het genereren van nieuwe inkomsten. Via fondsenwerving en sponsoring. De samenwerkende partijen doen er alles aan om het pand een duurzame invulling te geven, zodat er culturele, maatschappelijke, recreatieve en daardoor economische meerwaarde ontstaat.

Om dit te kunnen realiseren is onderstaand dekkingplan ingericht. Met dien verstande dat na eenmalige investering de exploitatie van de organisatie sluitend is. Doel is een duurzaam, toekomstbestendig en creatief Hart van Hengelo.

De gemeente Hengelo is een actieve partner in dit plan en heeft inmiddels in haar nieuw beleid een eerste bedrag van minimaal €600.000,00 geoormerkt. Daarnaast is de post voor het inhuizen van Warmtenet Hengelo binnen het atrium reeds afgedekt.

In de periode december zullen de onderstaande fondsen worden benaderd.

We denken investeerders een fondsen enthousiast te kunnen maken voor dit nieuwe perspectief waar visie achter zit en waar gedacht wordt vanuit kracht van samenwerking en verbinding.

Dekkingsplan voor (her)inrichting en huisvesting

Gemeente Hengelo	€ 1.460.000
Provincie Overijssel	€ 1.000.000
Bank Giro Loterij	€ 400.000
Investering Warmtenet Hengelo	€ 382.000
Samenwerking Musea (Mondriaan fonds)	€ 263.000
Regio Twente	€ 130.000
VSB-fonds	€ 120.000
Fonds 21	€ 90.000
Sponsoring Industrie	€ 80.000
Bouwfonds Cultuurfonds BNG	€ 60.000
Prins Bernhard Cultuurfonds	€ 60.000
Stimuleringsfonds Creatieve industrie	€ 50.000
Stichting Dioraphte	€ 45.000
Roelvink	€ 30.000
Fuldauer	€ 20.000
Willem Willink	€ 20.000
Rabobank Centraal Twente	€ 20.000
Gamefonds	€ 17.500
	€ 4.247.500

**Stichting "Hengelo's Educatief Industrie Museum
en CREA Centrum voor Kunstzinnige vorming"**
Meerjaren Begroting 2016 - 2020

Bijlage I

1. Exploitatierekening

	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
<u>Baten</u>					
Subsidies	832.044	832.044	832.044	832.044	832.044
Lesgelden	192.147	192.147	192.147	192.147	192.147
Inkomsten museum	140.000	149.000	149.000	149.000	149.000
Sponsorgelden	98.000	90.000	90.000	90.000	90.000
Projecten	180.500	190.500	190.500	190.500	190.500
Nevenexploitaties	95.000	95.000	95.000	95.000	95.000
Overige inkomsten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal baten	1.539.691	1.550.691	1.550.691	1.550.691	1.550.691
<u>Lasten</u>					
Loonkosten etc.	936.255	935.785	909.535	890.785	890.785
Overige personeelskosten	28.800	28.800	28.800	28.800	28.800
Totaal personele lasten	965.055	964.585	938.335	919.585	919.585
Huisvestingskosten	333.300	323.890	323.890	323.890	323.890
Organisatiekosten	63.000	63.000	63.000	63.000	63.000
Activiteitenkosten	60.500	60.500	60.500	60.500	60.500
Uitgaven projecten	58.000	58.000	58.000	58.000	58.000
Verkoopkosten/PR	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
Nevenexploitaties	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
Afschrijvingen	24.600	29.200	29.200	29.200	29.200
Onvoorzien	15.685	15.632	15.369	15.182	15.182
Totaal lasten	1.584.139	1.578.807	1.552.294	1.533.357	1.533.357
Exploitatieresultaat	44.448-	28.116-	1.603-	17.334	17.334
Incidentele baten en lasten					
Frictiekosten Fusie HEIM&CREA	77.506-				
Saldo Frictiekosten beschikbaar gesteld door gemeente	10.713				
Overigen					
Jaarresultaat	111.241-	28.116-	1.603-	17.334	17.334

2. Opbrengsten	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Subsidies gemeente Hengelo	incl. accres '16				
Budgetsubsidie kunsteducatie	476.300	476.300	476.300	476.300	476.300
Budgetsubsidie Museum	258.684	258.684	258.684	258.684	258.684
Combinatiefunctie Cultuureducatie	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Brede School/Jeugdplein Hengelo	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Project Lange Wemen	14.260	14.260	14.260	14.260	14.260
Jeugdplein Hengelo	9.300	9.300	9.300	9.300	9.300
Vrijgevallen investeringssubsidies	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Week van de Amateurkunst	32.000	32.000	32.000	32.000	32.000
	832.044	832.044	832.044	832.044	832.044
Opbrengst les gelden					
Ballet	117.870	117.870	117.870	117.870	117.870
Beeldend	62.311	62.311	62.311	62.311	62.311
Theater	10.766	10.766	10.766	10.766	10.766
Lessenkaarten	1.200	1.200	1.200	1.200	1.200
Totaal bruto opbrengst les gelden	192.147	192.147	192.147	192.147	192.147
Dotatie voorziening dubieuze debiteuren	-	-	-	-	-
Netto opbrengst les gelden	192.147	192.147	192.147	192.147	192.147
Entreegelden Museum	140.000	140.000	140.000	140.000	140.000
Verwachte toename Entreegelden	-	9.000	9.000	9.000	9.000
Entreegelden Museum	140.000	149.000	149.000	149.000	149.000
Sponsorgelden					
Founding Fathers	24.500	21.344	21.344	21.344	21.344
Hoofdsponsors	31.300	35.000	35.000	35.000	35.000
Overige sponsors	40.000	31.456	31.456	31.456	31.456
Donaties en giften	2.200	2.200	2.200	2.200	2.200
	98.000	90.000	90.000	90.000	90.000
Projecten					
SBTOT/Technieklokaal	78.000	78.000	78.000	78.000	78.000
Onderwijs	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Cultuureducatie met kwaliteit	44.500	44.500	44.500	44.500	44.500
Projecten maatwerk	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Opbrengst voorstellingen	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Wijkactiviteiten	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Netto opbrengsten extra projecten	-	10.000	10.000	10.000	10.000
Totaal projecten	180.500	190.500	190.500	190.500	190.500
Nevenexploitaties					
Horeca omzet	45.000	45.000	45.000	45.000	45.000
Winkel omzet	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Verhuur lokalen	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Evenementen en congressen	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Overigen	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
	95.000	95.000	95.000	95.000	95.000
Overige inkomsten	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal opbrengsten	1.539.691	1.550.691	1.550.691	1.550.691	1.550.691

3. Lasten

3.1 Personeelskosten	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
A Loonkosten					
Salarissen	628.571	661.230	661.230	661.230	661.230
Sociale lasten	83.696	86.479	86.479	86.479	86.479
Pensioenpremies	52.073	56.662	56.662	56.662	56.662
Onkostenvergoedingen	12.151	12.651	12.651	12.651	12.651
Ontvangen ziekengelden					
Natuurlijk verloop personeel		21.000-	47.250-	66.000-	66.000-
Totaal kosten eigen personeel	776.491	796.021	769.771	751.021	751.021
Free-lanceers/uitzendkrachten/docenten	62.184	62.184	62.184	62.184	62.184
Free-lancers/uitzendkrachten/ondersteuning	22.080	22.080	22.080	22.080	22.080
Conservator	20.000	-	-	-	-
Technieklokaal	29.000	29.000	29.000	29.000	29.000
Inhuur Horeca personeel	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
SWIMT vergoeding conciërge	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
Vergoedingen vrijwilligers	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Totaal extern	159.764	139.764	139.764	139.764	139.764
		-	-	-	-
Totaal Loonkosten	936.255	935.785	909.535	890.785	890.785
B. Overige personeelskosten					
Premie ziekteverzuimverzekering	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Kosten salarisverwerking	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
Sociaal Fonds Kunstzinnige vorming	3.300	3.300	3.300	3.300	3.300
Opleidingskosten	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Attenties personeel	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Personeelsbijeenkomsten	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Afscheid personeel	500	500	500	500	500
Kantinevoorziening	500-	500-	500-	500-	500-
Diversen	500	500	500	500	500
Totaal overige personeelskosten	28.800	28.800	28.800	28.800	28.800
Totaal personeelskosten	965.055	964.585	938.335	919.585	919.585

3.2 Huisvestingskosten	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Huur gebouwen					
Gebouw Esrein / Dijkers	67.000	110.040	110.040	110.040	110.040
Huur Hal	10.800	6.250	6.250	6.250	6.250
Wijkcentrum Slangenbeek	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Overige locaties	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal huur gebouwen	83.300	121.790	121.790	121.790	121.790
Rentelasten lening	65.800	32.900	32.900	32.900	32.900
Energielasten					
Gebouw Esrein / Dijkers	44.200	29.200	29.200	29.200	29.200
Gebouw Industriestraat	40.000	40.000	40.000	40.000	40.000
Restitutie energiebelasting	9.000-	9.000-	9.000-	9.000-	9.000-
Water (incl. verontreinigingsheffing)	800	800	800	800	800
Totaal energielasten	76.000	61.000	61.000	61.000	61.000
Onderhoud					
Dotatie groot onderhoud Industriestraat	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
Installaties Industriestraat	6.500	6.500	6.500	6.500	6.500
Gebouw Esrein	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Gebouw Industriestraat	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Inventaris Industriestraat	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Inventaris Esrein	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Totaal onderhoud	60.500	60.500	60.500	60.500	60.500
Schoonmaakkosten					
Industriestraat	9.000	9.000	9.000	9.000	9.000
Verwijderen bedrijfsafval	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Schoonmaakmiddelen	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal schoonmaakkosten	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
Verzekeringen en belastingen					
Brand-inboedelverzekering	15.300	15.300	15.300	15.300	15.300
Gemeentelijke belastingen	17.550	17.550	17.550	17.550	17.550
Millieuschadeverzekering	250	250	250	250	250
Totaal verzekeringen en belastingen	33.100	33.100	33.100	33.100	33.100
Beveiliging gebouwen	2.100	2.100	2.100	2.100	2.100
Totaal huisvestingskosten	333.300	323.890	323.890	323.890	323.890

3.3 Organisatiekosten	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Automatisering					
Onderhoudsabonnement Navision	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Onderhoud hardware/systeembeheer	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Onderhoud software incl. licenties etc.	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Overige kosten	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal automatisering	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Bestuurskosten					
Vergaderkosten etc.	2.500	2.500	2.500	2.500	2.500
Bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Advieskosten sponsoring	-	-	-	-	-
Totaal bestuurskosten	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Drukwerk fotocopieerwerk etc.					
Huur kopieerapparaat	6.200	6.200	6.200	6.200	6.200
Drukwerk papierverbruik etc.	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Onderhoud	100	100	100	100	100
	7.300	7.300	7.300	7.300	7.300
Extern accountant	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Kosten telecommunicatie					
Telefoon aansluiting	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Mobile telefoons	700	700	700	700	700
Internet/tv aansluiting	900	900	900	900	900
	7.600	7.600	7.600	7.600	7.600
Abonnementen en contributies					
Lidmaatschap VKV/Kunstconnectie	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Museum	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Overige bijdragen/contributies	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Vakliteratuur etc.	500	500	500	500	500
Totaal abonnementen en contributies	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
Porti	3.400	3.400	3.400	3.400	3.400
Verzekeringen:					
Rechtsbijstandsverzekering	-	-	-	-	-
Transportverzekering	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
WA verzekering	700	700	700	700	700
	1.700	1.700	1.700	1.700	1.700
Overige organisatiekosten					
Incassokosten	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Kantoorbehoeften	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
representatiekosten	500	500	500	500	500
Saldo renteontvangsten en bankkosten	1.000-	1.000-	1.000-	1.000-	1.000-
Diversen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Totaal overige organisatiekosten	3.500	3.500	3.500	3.500	3.500
Totaal organisatiekosten	63.000	63.000	63.000	63.000	63.000

3.4 Activiteitenkosten	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Evenementen en exposities C & P	16.000	16.000	16.000	16.000	16.000
Inkopen educatie museum	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Kunsteducatieve tentoonstellingen	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Jeugdplein Hengelo	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Leer- en hulpmiddelen	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Onderhoud collectie	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Uitvoeringen/tentoonstellingen	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Kosten bedrijfsauto	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Materiaalverbruik	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Buma/Stemra	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Overigen	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Totaal activiteitenkosten	60.500	60.500	60.500	60.500	60.500
3.5 Uitgaven projecten					
Amateurkunst	22.000	22.000	22.000	22.000	22.000
Cultuureducatie met kwaliteit	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Technieklokaal (excl. personeel)	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Onderwijsprojecten	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Materiaalkosten Lange Wemen	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Projecten maatwerk	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Totaal uitgaven projecten	58.000	58.000	58.000	58.000	58.000
3.6 Verkoopkosten					
Seizoensbrochure	12.500	12.500	12.500	12.500	12.500
Folders/flyers/informatiemateriaal	6.000	6.000	6.000	6.000	6.000
Kosten website	5.500	5.500	5.500	5.500	5.500
Advertenties	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Kosten open dagen	4.500	4.500	4.500	4.500	4.500
Reclame ontwerp en advies	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Deelname culturele markten	500	500	500	500	500
Overige P.R. kosten	500	500	500	500	500
Totaal verkoopkosten	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
3.7 Nevenexploitatie					
Inkopen horeca	28.000	28.000	28.000	28.000	28.000
Inkopen winkel	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
Totaal nevenexploitatie	30.000	30.000	30.000	30.000	30.000
3,7 Afschrijvingen					
Automatisering	7.000	7.000	7.000	7.000	7.000
Inventaris technieklokaal	8.500	8.500	8.500	8.500	8.500
Hulpmiddelen en gereedschappen	4.000	4.000	4.000	4.000	4.000
Inventaris	3.300	6.000	6.000	6.000	6.000
Aanpassingen gebouw	1.100	3.000	3.000	3.000	3.000
Vervoermiddelen	700	700	700	700	700
Totaal afschrijvingen	24.600	29.200	29.200	29.200	29.200
Onvoorzien 1%	15.685	15.632	15.369	15.182	15.182
Totaal Bedrijfslasten	1.584.139	1.578.807	1.552.294	1.533.357	1.533.357